

V I E N Y B Ė

76 M. 24 M

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1932 M. BIRŽELIO (JUNE) 22 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Birželio 14 ir 15 dienomis Washingtone lankėsi JAV lietuvių delegacija, prašiusi kongresmanų ir senatorių paramos pravedant Kongrese rezoliucijas, kad Lietuvos laisvės klausimas būtų iškeltas Jungtinėse Tautose. Nuotraukoje iš k. į d.: Leonardas Valukas, Kuchel - Lipscomb rezoliucijai remti komiteto koordinatorius, kongresmanui Glen Lipscomb įteikia lietuvių dovanėlę - Stepo Zobarsko angliškai suredaguota novelių rinkinėlė. D. Čibo nuotrauka

Lietuviai veikia birželį minėdami

Šiemet minėdami tragišką birželio sukaktį, lietuviai laisvajame pasaulyje nesitenkina įvykius prisimindami, bet jie savo darbu stengiasi prisidėti prie veiklos, kuri galėtų padėti Lietuvai ir jos bylai.

Pereitą savaitę lietuvių delegacija, atstovaujanti Amerikos lietuvius, vadovaujama iš Los Angeles, buvo nuvykusi į Washingtoną lankyti kongresmanų ir senatorių. Delegacija prašė juos paremti re-

zoliucijas, kuriomis reikalaujama Pabaltijo valstybių bylą perduoti į Jungtines Tautas.

Šią savaitę lietuviai pradėjo teikti parodymus Kongreso pakomisijai. Tai, kaip žinia, kongresmanės Edna Kelly vadovaujamas vienetas, kuris rūpinasi surinkti visas galimas žinias apie padėtį Sovietų Sąjungos okupuotose kraštuose.

Lietuvių liudininkų tarpe yra neseniai Lietuvoje gyvenusių

asmenų arba jų pastaruoju metu lankusių.

Tuo tarpu iš D. Britanijos ateina žinių, kad tenai lietuviai suskato darbuotis, rinkdami parašus peticijai, kuri britų parlamento narių ir politinių veikėjų yra planuojama įteikti min. pirm. Macmillanui ir Jungtinių Tautų gen. sekretoriui.

Iniciatorių vardu pasirašyta deklaracija ragina laisvasias tautas reikalauti Rytų ir Vidurio Europos tautoms, jų tarpe ir Lietuvai, laisvo apsisprendimo.

Ta deklaracija pabrėžia, jog tik leidus toms tautoms laisvai pasirinkti savo valdymo formą, galima būtų užtikrinti pasauliui tvirtą ir ilgalaikę taiką, kurios siekia visos laisvosios tautos.

Birželio minėjimas New Yorke

Pagrindiniu kalbėtoju New Yorke pabaltiečių birželio minėjime buvęs Connecticut kongresmanas demokratas J. S. Monagan nurodė, kad "sovietų deportacijos dešimčių tūkstančių Lietuvos, Latvijos ir Estijos piliečių buvo vienas žiauriausių ir tragiškiausių nusikaltimų pasaulio istorijoje."

Po minėjimo negausūs lietuviai privačiai reišė apgalvestavimą, kad šimtą tūkstančių New Yorke gyvenančių lietuvių, latvių ir estų masė minėjimui tesutraukė tik tokią negausią publiką.

Aktorė Rūta Lee Kilmonytė, viešnia iš Kalifornijos, įteikia mokyklos rėmėjo pažymėjimą šv. Antano parapijos (Cicero, Ill.) klebonui prel. I. Albavičiui. Nuotrauka iš Cicero aukšt. lituanistikos mokyklos mokslo metų užbaigimo birželio 9 d. Taip pat nuotraukoje matomi prel. M. Krupavičius, B. Babrauskas ir kun. Patlaba.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Džiugu rimtame amerikiečių akademiniam žurnale pastebėti gausėjimą raštų apie Pabaltijį, po to, kai skaitytojai pareiškė redakcijai noro tokių raštų susilaukti. Journal of Central European Affairs, kurį leidžia Colorado a-tas ir Fordo Fondas, sausio nr. paskelbė prof. Tarulio straipsnį apie gyventojų nuostolius sovietų valdomoje Lietuvoje. Balandžio nr. skelbia prof. E. Andersono puikiai dokumentuotą raštą apie anglų laivyno vaidmenį Baltijos jūroje 1919 m. XI tomas Documents on British Policy (1931) įžangos žodyje pabrėžia tuometinio anglų laivyno svarbumą. Prof. Andersono rašinys šitai dabar faktais ir datomis paryškina. Susirėmimuose su bolševikais, ginant estų ir latvių nepriklausomybę, anglai prarado 25 karo laivus (kiti 17 apgadinti) ir 113 jūrininkų. Nors ir amerikiečiai ir prancūzai vėliau prisiuntė ir savo laivų, kovos našta nešė anglai. To meto anglų diplomatas Rygoje Sir Stephen Tallents savo atsiminimuose "Man and Boy" (Londonė, 1943) teigia, kad anglų laivynas 1918-1920 metais buvo vienas svarbiausių veiksmų Pabaltijį prieš vokiečio von der Golco, rusų Avalovo-Bermonto ir rusų bolševikų kėslus. Anglų parama kritišku momentu užtikrino nepriklausomybę Estijai, Latvijai ir Lietuvai.

Rusų ir vokiečių planai Lietuvos atžvilgiu užklūva nuo Lietuvių Brastotikos sutarties (1918) laikų. Stuttgarte aną dieną išėjo "Spiegelbild einer Verschwörung", kur dokumentuojama Stauffenbergo ir kitų 1944 m. liepos 20 d. sąmokslas prieš Hitlerį. Lietuviams įdomu tai, kad vienas sąmokslininkų (bene svarbiausias) Goerdeler tikėjo, kad sąmokslas pavyks ir planavo Lenkiją apjungti su Lietuva norint lenkus "atlyginti" už Poznanės ir Vakarų Prūsijos netekimą. Per Lietuvą, girdi, lenkai gausią priėjimą į Baltijos jūrą, nors nepasako pro kur, nes juk Hitlerio aneksuotos Klaipėdos nebūtų su Lenkija apjungta Lietuvai gražinės? Bet, sąmokslas nepavyko, tad žlugo ir planai...

Vienas sovietinių dramaturgų T. Achtanovas kažkodėl pasirinko lietuvišką žodį Saulė savo dramai pavadinti. Dramoje vaizduoja ne Stalino, bet naujos mados partijos srities sekretorių. Salomėja Nėris, kaip žinoma, saule Staliną vadino. Dramą Sovietskaja Kultura žurnale pasverdamas, kritikas sako: "Vaizduojama du sekretoriai. Vienas senoviškas, dar savęs neperreformavęs. Jis šen ir ten tebesigraibsto senų priemonių, linkęs viską pats išspręsti, su bendrais nepasitardamas. Kitas sekretorius yra jauna ir veikli mergina, Saulė, kuri ištikima Lenino principams vadovavimo atžvilgiu. Ji eina su gyvenimu ir drąsiai sprendžia svarbius ekonominės ir kultūrinės statybos klausimus." Žinių apie tai randame amerikiečių išlaikomame (ne bolševikų rusų aptarnau-

Nukelta į 4 psl.

Jaunimo festivalis Helsinkyje

Jau žinoma, kad 8-sis jaunimo festivalis įvyks š. m. liepos 27 iki rugp. 5 d. d. Suomijos sostinėje - Helsinkyje. Nieko nuostabaus, kad komunistai šiam festivaliui dar nuo praėjusių metų vasaros aktyviai rengiasi.

Praėjusių žiemą ir šį pavasarį suomių vyriausybė ir viešos įstaigos kiekviena

proga pabrėždavo, kad komunistinį festivalį rengia privataus pobūdžio organizacijos ir kad suomių įstaigos į rengimo darbus nesikiša. Panašios nuotaikos Suomijoje vyrauja ir šiuo metu. Jau tai verčia spėti, kad festivaliui vykstant suomių sostinėje, galima tikėtis prieš komunistus nukreiptų manifestacijų ar kitokių pasireiškimų. (E)

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakūnas

Mūsų (lietuviškųjų iš viso) laikraščių ekonominė būklė niekada nebuvo lengva. Jinėra tokia ir šiandien, juo labiau nematyti pragiedrulių ateičiai, kai su vienu ar kitu iš gyvųjų tarpo išsiskiriančiu mažėja to ar kito laikraščio prenumeratorių skaičius.

Naujas mūsų išelvių prieauglis toli gražu neužpildo senųjų gretų, juo labiau lietuviškųjų laikraščių skaitytojų eilių. Lietuviško laikraščio leidimas, man taip bent atrodo, darosi ir darysis vis sunkesne našta pečiams tų, kurie jį leidžia. Nestebėtina todėl, kad neretas skaitytojas, slysdamas savo laikraščiui prenumeratorą, dar prideda vieną ar kitą dolerį ir kaip auką laikraščio leidimo išlaidoms padengti.

Laikraščiu, be abejo, labai naudinga ir reikalinga, kai viena ar kita proga galima parinkti "ekstra" aukų. Tokias "ekstra" aukas, net su "ekstra" jų paskirtimi noriu čia pastebėti.

Labai vertindamas jaunų jėgų dalyvavimą (ypač dėlto, kad tai labai retas atsitikimas mūsų išelvių) lietuviško laikraščio leidime ir redagavime) juo labiau, kai kalbama apie pačios jaunlausios — Juozo N. Tysliavos — jėgos įsijungimą į pačio seniausio — Vieniybės — laikraščio leidimą ir tvarkymą — pakalbinau, prie progos, vieną kitą su užuomina, kad reikėtų toki jaunuoji, dar tebesėdinti mokyklos (universiteto) suole, kaip nors pastebėti, kad jo dalyvavimas laikraštyje yra vertinamas daugiau, negu vien skaitytojo dėmesiu laikraščiu.

Sakau, tai buvo tik prie progos ir pakalbinau tik vieną kitą, paremti Juozuką (kaip aš vadinu velionio poeto Juozo Tysliavos sūnų — Juozą N. Tysliavą, kuris dabar dalinasi leidėjo vargais su motina Vale Tysliaviene, osvarbiausia — tvarko visą fotografinį darbą, kas reiškia, kad kiekviena nuotrauka, daryta jo paties ar atsiųsta iš kitur, pereina jo rankas ir laboratoriją). Štai rezultatai:

Kun. J. Kučingis — 10 dol. (su pastaba "už gerą nuotraukų išryškintimą ir išdėstymą"), dr. ir Alena Deveniai — 10 dol. (A. Devenienės pastaba: "kad Juozukas pasėktų savo tėvo pėdomis ir kad Vieniybė išliktų tokia, kokią kūrė ir tvarkė velionis poetas J. Tysliava"), B. Star-

kienė — 5 dol., po 1 dol. — J. Uždavynis, O. Razutienė, X. Y. (keturi pastarieji visiškai pritarė, kad Juozuką reikia išimtinai paremti, bet apgalvestavo, kad šiuo kartu teudodą tik tiek — pasižadėdami vėliau daugiau.) Ir tik vienas, pats paskutinis, kurį šiuo reikalu užkalbinau, atsisakė "ekstra" aukos, pasiteisindamas, kad nesenai yra apsimokėjęs prenumeratorą net penkiems metams pirmyn...

Nuo laikraščio — prie laikraštinių. Neperseniausiai Los Angeles Lietuvių Kultūros Klubu surengtose diskusijose apie mūsų spaudą (apie ką Vieniybėje jau buvo rašyta) įsiterpė ir vienas iš publikos — Juozas Kojelis.

Tai plačiai čia žinomas "kykelininkas", katalikiškųjų organizacijų veikėjas, aštrus laikraštinių (Draugo, Darbininko, Aidų ir kt. katalikiškųjų laikraščių bendradarbis) — labai patriotiškai nusitelkęs lietuvis, kovoje už lietuvių grūdintas Lietuvos okupacijos metais veikusiame pagrindyje, už ką, paskui vokiečių buvo tarpomas po kalėjimus ir galiausiai kacetą — iš kurio, laimei, išėjo gyvas ir nepalaužtas tollmesnel koval. Jis, labai aštriai pasisakęs prieš kai kurių (žinoma tik ne katalikiškųjų) laikraščių bendradarbių lietuviškosios laikraštinių etikos supratimą, siūlė, kad būtų įsteigta Lietuvių Žurnalistų Sąjunga, kurios statusas aiškiai įparengtų jos narius laikyti statute aptartos etikos, gi to neįmanant narius — šalinti iš sąjungos.

Tokia sąjunga, rodos, kažkur egzistuoja. Chicagoje, kiek matau spaudoje, lietuvių žurnalistai rengia savo popietes ar pašnekesius. Kažkur esu pastebėjęs, kad kažkur kažkas kažin kuria proga yra padaręs pareiškimą Lietuvių Žurnalistų pirm. vardu. Vadinasi, tokia sąjunga yra, tik mes čia Los Angeles nieko apie tai nežinome ir ta sąjunga apie mus nieko nežino, nežiūrint, kad apie Los Angeles lietuvių koloniją rašoma daugiau viso pasaulio lietuvių spaudoje negu apie bet kurią kitą.

Tiesa, šia proga noriu priminti ir vietines pastangas, suorganizuoti lietuvių laikraštinių. Prieš du ar tris metus prašėme atvykti į pasitarimą apie desėtką lietuvių

laikraštinių, kad galėtume aptarti reikalą ir būdus suorganizuoti lietuvių laikraštinių ir bet koki savitą vlenetą.

Iš visų kviestųjų pasitarime tik keil. Kaip ir nujausdamas J. Kojelio grupės laikraštinių abejonę tam reikalui, paskambinau (prieš pasitarimo pradžią) vienam iš jo kolegų kviestųjų — Lietuvių Dienų redaktoriui — administratoriui A. Pauliukoniui, klausdamas ar į pasitarimą atvyks.

A. Pauliukonis (neperseniausiai mirė), tada gana grubiai man atšovė: "...hm, kas čia dabar? Kam to reikia? Jokios žurnalistų organizacijos nereikia..." Tiek velionis A. Pauliukonis — J. Kojelio kolega (ir J. Kojelis ilgus metus yra buvęs Lietuvių Dienų redaktorium) ir nekas iš to, taip vadinamo "katalikiško sparno" kviestųjų pasitarimą neatvyko... Taip mūsų kellamas reikalas ir mirė...

Bet štai dabar, J. Kojelis, kaip tik vienas iš tos grupės, kurios atstovas tada paneigė lietuvių laikraštinių organizacijos reikalingumą, iškelta ši klausimą naujoje šviesoje ir aš jam be jokių rezervų visiškai pritarėdamas siūlau imtis konkrečių žygių bet kokia forma apjungti lietuviškosios spaudos bendradarbius čia pat Kalifornijoje — pirmoje vietoje.

Viena, su kuo aš nenorėčiau sutikti, ne tik čia bet ir iš viso, tai kad bet kokiame lietuvių laikraštinių sambūriui būtų duotas žurnalistų sąjungos vardas. Žurnalistų profesija yra labai garbingas amatas ir vardas ir jo negali savintis mėgėjai, kokiems dabar mes esame. Liet. žurnalistų vardas (čia Amerikoje) priklauso tiems, kurie sėdi redakcijose, juos redaguoja ar tvarko techniškai, kurių pagrindinė profesija — spaudos (ne spausdinimo) darbas. Visi kiti yra tik talkininkai, atsitiktiniai bendradarbiai ir kaip tokiems — netiktų savintis žurnalistų vardą.

Aš pats esu buvęs "tikruoju" žurnalistu, kaip tai būdavo žymima Lietuvos žurnalistų Sąjungos statute ir nario liudijime, ir nors ir dabar dar kai kada rašau — vistiek jau telinkęs priimti tik lietuviškosios spaudos bendradarbio vardą. Kai kisėnėje ne-

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS WASHINGTONĖ ŽINIUS

* Gegužės 25 d. Kalifornijos Universiteto patalpose "Faculty Center" įvyko išleistuvės pensijon išėjusiam Lietuvos draugui prof. Malbone W. Graham, kuris yra lankęsis Lietuvoje, parašęs eilę knygų Pabaltijo valstybes liečiančiais klausimais ir dalyvavęs bei kalbėjęs Vasario 16 Dienos minėjimuose. Iškilnėse dalyvavo Lietuvos Konsulas su Ponia Bielskiene, Lietuvos Atstovas JAV J. Kajeckas pasiuntė tai progai pritaikintą laišką prof. Malbone W. Graham, kurį iškilnėse perskaitė Liet. Konsulas dr. J. J. Bielskis ir jį įteikė adresatui.

* Birželio 2 Lietuvos Pasiuntinybės personalas su poniomis dalyvavo Pabaltiečių Komiteto surengtame koncerte Washingtonė. Šiame koncerte iš lietuvių menininkų dainavo solistas J. Vaznelis iš Chicagos.

* Birželio 6 d. Lietuvos Atstovas ir ponia O. Kajeckienė dalyvavo Kipro Ambasadoriaus priėmime, kuris buvo suruoštas krašto prezidento Arkivyskupo Makarios garbei, jam lankantis Washingtonė.

* Gegužės 22 d. dr. S. Bačkis atstovavo Lietuvos Pasiuntinybė Prekybos Sekretoriui H. Hodges garbei suruoštuose pietuose, kuriuos organizavo Pasaulinis Prekybos Komitetas ir Washingtonė Prekybos Taryba. Jis taip pat atstovavo Lietuvos Pasiuntinybė gegužės 30 d. Memorial Day iškilnėse, Arlington, Va. Tą dieną žuvusio Lietuvoje Amerikos kario Lt. Samuel Harris kapas buvo Pasiuntinybės papuoštas gėlėmis.

LIETUVOS ŽURNALISTŲ SAJUNGA

Lietuvos Žurnalistų Sąjungos Valdyba
Le Comité de l'Association des journalistes de Lithuanie, kad šio bilieto savininkas (s)
Lithuanie certifie que le titulaire de cette carte
F. Bakūnas, Vladas
M.
yra Lietuvos Žurnalistų Sąjungos narys
est membre de l'Association des journalistes de Lithuanie et que cette qualité lui confère le droit de bénéficier de toutes les facilités accordées aux journalistes professionnels.
Lithuanie certifie par les lois du pays ou les règlements des autorités compétentes.

Pirmininkas: ...
Na. ...
1955 m. gegužės 25 d.

Tokias korteles išrašydavo Lietuvos Žurnalistų Sąjunga, kurios nariu yra buvęs ir Vieniybės korespondentas ir redaktorius Los Angeles, Calif., Vladas Bakūnas.

šiojame kokių nors inžinierių, mašinistų ar kriaučių unijos nario liudijimą, būtų didelis žurnalistų profesijos pažeminimas šalia jo dar laikyti lietuvių žurnalistų s-gos nario liudijimą.

Kaip minėjau, žurnalistų vardą palikime tiems, kurie tikrai žurnalistu verčiasi, o visiems kitiems (daugiau ar mažiau pastoviai spaudoje bendradarbiaujantiems) būtų pats laikas susiorganizuoti į koki nors sambūrį, kad ir, sakysime, Lietuvių Spaudos Klubu vardu.

Ar pavyks prieiti arčiau tų spaudos problemų, kurias aname diskusijų vakare iškėlė J. Kojelis, abejoju, nes tai išimtinai priklauso redaktoriams, gi šie, kaip gyvenimas čia yra parodęs, į jokias "dypukų" buvusių žurnalistų kuriamas organizacijas nerodo noro stoti.

"Kai du stos, visados bus daugiau naudos; kai trys stos — visados bus daugiau bėdos" — taip galima būtų apibūdinti čia "veikiantį" pabaltiečių komitetą (estų, latvių ir lietuvių), kuris birželio 9 d. vakare Los Angeles Patriotic Hall surengė birželio įvykių minėjimą.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Brėdis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: Applegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

Los Angeles Lituanistikos mokyklos geriausių mokinių grupė su dovanomis. Iš k. į d.: R. Arbas, A. Čurlionis, D. Kojelytė, B. Kazlauskaitė, R. Motiejūnaitė, A. Butkutė ir A. Kiršonis.

L. Kančausko nuotrauka

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. iki 9 v. v.

Lietuviškoje Chicagoje

Dr. Ferdinandas Kaunas, Lietuvos Fondo Tarybos narys, anksčiau imokėjęs į LF \$1,100, papildomai inėšė \$400. Daktaras remia LF ne tik savo stambiais inėšais, bet ir daug dėmesio skiria ir aukoja laiko fondo lėšų telkimui vjaus keliu.

Dr. J. Šalna, gyvenęs Round Lake, Ill., anksčiau imokėjęs į Lietuvos Fondą \$100, dabar papildomai inėšė \$200. Dr. J. Šalna moka dalimis iki pažadėtos \$1,000 sumos.

Dr. P. Kisielius Portlando paminklinio kryžiaus statybai paaukojo \$100.

D. Šulaitytė, L. Bendoraitė ir L. Paskočimaitė išrinktos kandidatės į lietuvių grožio karalaites.

Marquette parko lituanistinė mokykla šiais metais baigė 21 moki nys. Mokyklos vedėjas kan. Zakarauskas.

K. Zapkaus, dailininko, paroda Jaunimo namuose įvyksta birželio 16 - 24 dienomis.

Petras Meilus, buv. mokytojas, mirė, palikęs žmoną, dukrą ir du sūnus.

Illinois liet. gydytojai birželio 24 d. išvakarėse Medicinos Sąjungos metinio suvažiavimo renkasi Congress viešbutyje vakarienės. Vakarienės metu dainuos Šalnienė ir skambins Alvydas Vasaitis.

L. Česnaitė atstovavo Lietuvai Wisconsin universitete Madisone. Česnaitė šiame universitete rengia magistro laipsnio ispanų kalboje.

Dr. J. Jakštas, istorikas, sutiko II Kult. Kongrese istorijos sekcijoje skaityti paskaitą: "Šiaurės Amerikos lietuvių istorijografija ir jos ateities uždaviniai."

A. Kirvaitytė su Jaunimo ansambliu yra pakviesta McCormick salėje atlikti programą Tarptautinės Prekybos parodos metu.

Lietuvių Fondas - Lithuanian Foundation jau legalizuotas. Illinois valstybės inkorporavimo dokumentą Fondo valdybos pirm. T. Blinštrubui įteikia adv. A. Kėželis (tarp jų Fondo Tarybos pirm. dr. A. Razma), dalyvaujant LF Tarybos ir Valdybos nariams.

Baltimore, Md.

Sestadieninė mokykla

Baltimore, Md. — Gegužės 19 d. visi aštuoni Baltimorės Lietuvos Seštadieninės Mokyklos skyriai laikė keliameosius ir baigiamuosius egzaminus.

Gegužės 26 d. Mokykla buvo pakviesta aplankyti Lietuvos Pasiuntinybę Washington. Lietuvos Atstovas J. Kajeckas, kreipdamasis į mokytojus ir mokinius, priminė, kad kiekvieno lietuvių šventa pareiga kovoti už lietuviybės išlaikymą ir Lietuvos išlaisvinimą: "Jei mes, laisvėje būdami, nekovosime, tai kas gi kovos?"

Mokyklą sutiko ir priėmė pats Atstovas J. Kajeckas ir Pasiuntinybės patarėjas dr. Bačkis su ponomis.

Apžiūrėję iš Lietuvos gautas retenybes, jų tarpe neseniai ypatingu būdu iš Lietuvos gautą iš duonos padarytą rožančių ir kt., mokiniai aplankė sostinės įžymybes: Kongreso rūmus, Arlington kapines, Zoologijos sodą ir kt. Ekskursijoje dalyvavo 6 mokytojai ir 50 mokinių.

Birželio 2 d. šv. Alfonso mokyklos salėje, kur par. kleb. prel. L. Mendelis mielai leidžia ir Seštadieninei Mokyklai dirbti, vyko Seštadieninės Mokyklos 13 mokslo metų užbaigimo ir abiturientų išleidimo aktas, Mokyklos vedėjas Kazys Pažemėnas pranešė, kad nuo 1955 m., kai išleista pirmoji laida, Mokyklą baigė 37. Šiomet baigė keturi: Aristidas Čipkus, Romutė Doliauskaitė, Vincas Dulys ir Virginija Vaškytė.

Po to sekė dr. S. Ankudo skirtų premijų įteikimas. Dr. S. Ankudas yra paskyręs Mokyklai 300 dol. metams Mokyklos lankymą ir pažangumą skatintiems tikslams. Dvylikai geriausių mokinių buvo įteiktos premijos ir 1-am ir 2-am skyriui — dovanėlės. Šv. Alfonso par. atstovas kun. A. Dranginis palinkėjo abiturientams geros sėkmės ir nepamiršti, kad "esateli lietuviai".

LB Baltimorės apylinkės pirm. J. Šilgalis linkėjo būti pavyzdiniais lietuviams ir įteikė dovanų po dvi knygas ir LB nario knyguotes.

Po akto, įvyko Malronio 100 metų sukaktuvių minėjimas, prarastas mokyk. Danutės Klimienės. Kartu su ja salę

gražiai papuošė stud. menininkė Vida Misiūnaitė.

Pagerbs J. Lietuvninką

Jonas Lietuvninkas

Birželio 23 d. 7:30 val. vak. Lietuvos salėje ruošiamas baltimoriečio Jono Lietuvninko 80 metų sukaktuvių minėjimas. Muzikinę programą atliks smuikininke Pumpelytė iš Philadelphijos, adkompanuojant pianistei Elenai Juškauskaitė-Rush. Minėjimą ruošia ALT S-gos Baltimorės skyrius. K. P.

Vincas Musalaitis, teisininkas, buv. nepriklausomos Lietuvos ministrų kabineto reikalų vedėjas, dabar gyvenęs Philadelphijos, birželio 24 d. minės 70 m. amžiaus sukaktį.

CICERO LIETUVIAI

DR. KAZYS SRUOGA, anksčiau buvęs uolus Vienybės bendradarbis, po petraukos vėl pradeda reikštis spaudoje. Savo "atostogų" metu jis irgi nesnaudė, o rengė didesnės apimties darbą vienai įstaigai. Kas tai buvo, gal vėliau daugiau parašysime. Taip pat dr. Sruoga plačiai veikia ALT S-gos Chicago ir Cicero skyriuose. Be to, reiškesi ir organizuotame lietuvių žurnalistų judėjime, iš kurio paskutiniu metu bando pasitraukti. Tai kuklus žmogus, ramaus būdo, bet visada pilnas naujų minčių ir sąmojau. Ir savo rašiniuose jis moka išryškinti svarbesnias klausimo puses, todėl jo mintys visada susilaukia gyvesnės reakcijos.

JONAS VASAITIS, Vokietijoje buvęs populiaraus Minties laikraščio redaktorius ir laikraštlininkas, atvykęs į Cicero, neranda laiko ir noro paminti plunksną į rankas. Tam tikrą laiką yra buvęs Cicero aukšt. lituanistikos mokyklos mokytoju ir mokytojų tarybos sekretoriumi, o dabar pirminkauja ALT S-gos Cicero skyriui. Neseniai įvykusiame šio skyriaus susirinkime jis atidengė buv. Dirvos redaktoriaus skolas. Tame susirin-

kime buvęs Laisvosios Lietuvos laikraščio korespondentas šią viešą paslaptį aprašė savo reportaže. To laikraščio redaktorius reportažą iškarfio nusprendė talpinti be nubaikymų, o tik vėliau paprašė išskusti skolos skaitlines iš spaudai paruošto teksto. Vasaičio sūnus Alvydas garsėja Chicagoje kaip pianistas.

CICERO aukšt. lituanistikos mokykla birželio 9 d. užbaigė šeštuosius mokslo metus ir išleido penktąją abiturientų laidą. Buvo išduoti baigimo atestatai 6 mokiniams, o du turės laikyti papildomus egzaminus rudenį. Mokykloje dėstė 8 mokytojai. Pamokos vyko šeštadieniais šv. Antano par. mokyklos, šiemet minint čios 50 metų gyvavimo sukaktį, patalpose. E. S.

Prof. M. Biržiškos 80 m. minėjimas

Prof. Mykolas Biržiška, gyvenantis dabar prie Pacifiko, Los Angeles mieste, šiemet rugpjūčio 24 d. sulauks aštuoniasdešimtojo gimtadienio. Los Angeles lietuvių kolonija šį Lietuvos Nepriklausomybės signataro gimtadienį ima rengtis tinkamai, šventadieniškai paminėti.

Gegužės 30 d. vietos Lietuvos Bendruomenės skyriaus iniciatyva buvo sukvietas visų lietuviškų organizacijų pasitarimas. Tuo reikalu pasitarti susirinko devyniolikos organizacijų pirminkai arba atstovai. Susirinkimą atidarė ir įvado žodį tarė LB pirm. Antanas Skirius. Sekretoriaus posėdžiui Dalia Karalūtė.

Visi pritarė LB iniciatyvai ir nutarė tam minėjimui prarvesti sudaryti specialų komitetą. Profesoriaus Mykolo Biržiškos aštuoniasdešimtajam gimtadieniui paminėti. Komiteto sąstatan įėjo: pirm. Jurgis Gliuda, nariais (kurie pasiėmė įvairias su minėjimu susijusias pareigas) Ed. Arbas, inž. J. Jodelė, V. Irlikienė, inž. Br. Stančikas, inž. V. Varnas, ir mjr. K. Liaudanskas.

Diskusijų metu bendrame susirinkime buvo pareikšta daug pasiūlymų. Numatoma surengti iškilmingą minėjimą viename Los Angeles viešbučių, su oficialia ir meno dalimis.

Neseniai profesorius buvo susirgęs, gulėjo ligoninėje. Tačiau visų džiaugsmui jau gerokai atsigavo iš ligos. Jau buvo atlankęs pamaldas, parengimus, kultūros klubo su-

sirinkime dalyvavo diskusijoje.

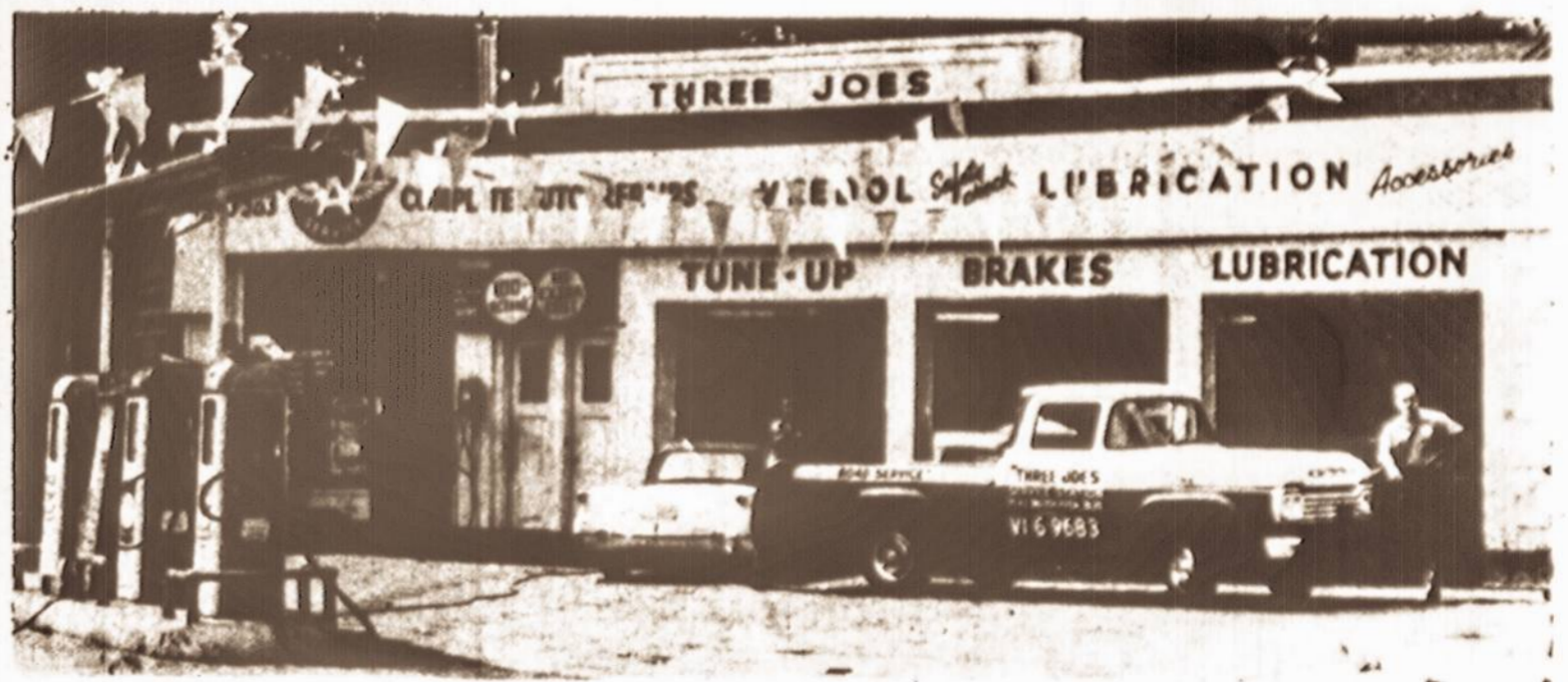
Visi steigiamojo susirinkimo dalyviai sudarė bendrinį minėjimo komitetą, kuris globos parengimą. Specialus komitetas rūpinsis minėjimo surengimu.

Minėjimo diena numatyta rugsėjo 29 d. profesoriaus vardadienį, tačiau tai pareis ir nuo gautų patalpų sąlygų.

KOMITETAS

Vienybei leisti lėšų reikalinga ir vasara. Skaitytojai, kurių prenumerata baigėsi, labai prašomi pratęsimo nedelsti.

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBE The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. Telephone: APplegate 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights of republication are reserved.

MES Atkelta iš 1 psl. Vytautas Širvydas

ja.name) Sovietijos Studijų Instituto Biuleteny (kovo nr.), spausdinamame Muenchene.

Vienas to Biuletenio rašytojas, sovietų darbininko uždario lygį spręsdamas, dėmesin ima lietuvaitės S. Ginaitės pareiškimą Vilniaus Komuniste (1958, 12 nr.), kad darbininko uždarius 1957 m. Lietuvoje siekė vidutiniai 765 senus rublius mėnesiui (naujais rubliais 76, arba 68 dol.). Institutas skelbia išleidęs anglų kalba Religion in the USSR (kaina \$2.50), kur vienas rašinys pavadintas "The Roman Catholic Church in Lithuania". Tikimės netrukus Vienybės skaitytojus supažindinti su tuo, ką nebolševikai rusai apie rusų bolševikų darbus Lietuvoje rašo. Ukrainiečių (Boykos, Kulcyckio ir Sulymos) parašyto veikalas "Russian Bolshevism" recenzijoje sakoma: "This accusation sounds still more paradoxical if one takes into account the fact that Dostojevskij possessed a strong admixture of Lithuanian blood (attempts to label him a non-Russian writer have frequently been made)." Ukrainiečiai, mat, bolševizmą - komunizmą laiko "rusų tautai įgimtu dalyku", o skirtingų pažiūrų rašytojus, Dostojevskį, Herceną, Gribojedovą ir poetą Bloką už rėmimą rusų imperialistinių siekimų pavadina "bolševikų pranokėjais."

Recenzento nuomone, bolševizmas ne rusų tautos dvasiai įgimtas dalykas, bet komunistų partijos užkartos santvarkos būtinybė. Ši santvarka esanti Lenino numatytos "monopolinio kapitalizmo" rūšies, kur visa pramonė ir darbo sąlygų nustatymas yra vieny savininkų - tvarkytojų (partijos) rankose. Šitoks kapitalizmas nieku kitu negali reikštis, tik imperializmu, tai yra, kitas tautas grobti ir vergti. Vakarų Europa šitą imperializmo jau atsikratė. Jos kolonijinės imperijos subyrėjo ir žmonės ten gavo tautinę ir ekonominę laisvę. Rusų tauta, taip pat, ateis tokio subyrėjimo dienos, tik ji, vis nuo prasiekiusios Europos atsilikdama, turi šimtmečiu vėluotis.

Matyt, su dr. J. Girnium pesimistiškai į "ateinančią neišvengiamą lietuvių emigracijos mirį" tikėdamas Kanados Montrealyje gyvenęs poetas Henrikas Nagys Nepriklausomos Lietuvos laikraštį mano, kad "vakaro tamsa krinta ant mūsų begalinių greičių." Viena žymė esanti "visokių literatūros konkursų išpūstoji pūslė, kur liūdnai pargalės švenčia vidutiniškumas ir gerėjimas sava gamyba," kurios, Nagys, rodo, kūryba net nepripažįsta. "Kultura", sako, "kuriamą iš meilės kūrybai ir žmogui, ne kitaip." O kaip su premijuotais Andriekum ir Pulgiu Andriūšiu?

Mums rašo:

Jūsų laikraščio š. m. nr. 22 idėja mano "parapijono" Vlado Bakūno reportaže nuotraukė, pavalzduojanti dr. J. Šliūpo sutiktuves, kai jis 1936 m. švedų bendrovės laivu atvyko į New Yorką. Laivo denyje ji pasitiko būrys jose ny pažįstamų ir bičiulių.

Ši istorinė nuotrauka yra raišusi Vienybėje keletą kartų anksčiau, tačiau senasis mano Kodakas niekad nebuvo kredituotas. Paskutinį kartą ji pasirodė 1961 m. nr. 20 papildintoje formoje. Vėlonies J. Ambraziejaus lazda, kuri ten matoma, buvo pavartota distancijai nustatyti. Šiu žodžių autoriaus toje grupėje

nesimato tik dėl to, kad jis fotografo.

Šiuo laišku nenoriu išreklamuoti savo Kodaką už gerą darbą, bet tik atitaisyti po nuotrauka esantį įrašą, kur pasakyta, jog tam susibūrimui proga buvusi "ekskursantas iš Lietuvos išlydėti". O buvo kaip tik priešingai - svečius sutikti.

Su tikra pagarba,
DR. A. PETRIKA
Brooklyn, N. Y.

Dr. A. Trimakas, VLIKO pirmininkas, birželio 19 d. minėjo 60 metų amžiaus sukaktį

KĄ NUTARĖ LB TARYBA

JAV Lietuvių Bendruomenės Taryba, 1962 birželio 2-3 sesijoje Clevelande apžvelgusi Amerikos lietuvių gyvenamojo meto aktualius reikalus ir stovėdama prieš iš šių reikalų kylančius ateltes uždavinius bei reikalavimus, nutarė:

Lietuvos laisvės kovos reikalai

Išklausiusi pranešimų kultūrinės veiklos ir Lietuvos laisvės kovos klausimu ir juos išdiskutavusi, LB Taryba nurodo, jog Lietuvių Bendruomenės esmė, pobūdis bei uždaviniai yra aiškiai nusakyti Lietuvių Chartoje, kuri nenumato Bendruomenei ir kiekvienam lietuviui jokių išimtinai privalomų ar išveiklos išskirtinių darbų.

Todėl LB Taryba, vadovaudamasi kiekvienam lietuviui būtina pareiga aktyviai jungtis į laisvės kovą, paveda LB Centro Valdybai, bendradarbiaujant su kitomis tą darbą dirbančiomis institucijomis bei organizacijomis, rūpintis, kad laisvės kovos darbas būtų veiksmingas ir derinamas lietuviško solidarumo dvasia.

Atsižvelgdama į pastarojo laiko negalavimus laisvės kovos vadovavime, JAV Lietuvių Bendruomenė siekia JAV lietuvių atstovavimo ko platesniu visuomeniniu pagrindu, paremtu nuoširdžiu tarpusavio bendradarbiavimu.

JAV Kongreso rezoliucijų reikalai

LB Taryba prašo Amerikos lietuvių visuomenę visais galimais būdais remti į JAV Kongresą įneštas rezoliucijas, siekiančias Lietuvos, Latvijos ir Estijos pavergimo klausimą iškelti Jungtinėse Tautose.

Bendruomeninio ugdymo reikalai

LB Taryba, pabrėždama Bendruomenės stiprėjimo reikšmę gyvybiniams tautiniams išeišvijos tikslams bei uždaviniams, skatinus visus jos organus sustiprintai ugdyti bendruomeninę dvasią, atremtą į tautinį solidarumą, demokratinį reiškimą ir tautinių bei valstybinių idealų vykdymą. Šiam tikslui parengiama bei išleidžiama reikiamos literatūros, ypačiai jaunimui.

Tautinių židinių reikalai

LB Taryba pabrėžia būtinybę lietuviams telktis ir laikytis apie tuos židinius, kurie igalina organizuoti tautinę jų veiklą: parapijas, lietuvių namus, draugijas, mokyklas, chorus ir kt. kultūrinius vietetus.

Dėl Lietuvių Fondo

Lietuvių Fondo organizavimas Amerikoje plaukia iš bendruomeninės minties sudaryti materialinį pastovų pagrindą lituanistiniam švietimui, kultūriniam gyvenimui, savitarpinei global ir kt. uždaviniams.

Dėl to Bendruomenė yra interesuota Lietuvių Fondo augimu bei tarpimu ir aktyviai dedasi į jo prigydimą lietuviškame mūsų gyvenime.

LB Centro Valdyba imasi akcijos Bendruomenės apylinkėms, apygardoms bei atskiriems asmenims į Lietuvos Fondą įjungti ir parengiamąsias Bendruomenei jame organizuotai atstovauti.

Informacijos reikalai

Amerikiečių ir kitoje svetimijoje spaudoje pasitaiko ne-

teisingų ir tendencingų informacijų apie Lietuvą ir lietuvių tautą. Lietuvių visuomenė prašoma tokias informacijas sekti ir apie jas pranešti JAV LB Spaudos Komisijai, kuri atitinkamai reaguos.

Padėka audiencijos vykdytojams

LB Taryba reiškia nuoširdžią padėką dr. P. Vileišiui, prel. J. Balkūnui bei komisijos nariams už rūpinimąsi JAV Prezidento audiencijos gavimu 1962 m. vasario 16 dieną ir pritaria LB Centro Valdybos bei Prezidiumo audiencijos vykdymo pastangoms.

Organizaciniais ir kitais reikalais

LB Taryba, siekdama darnaus Bendruomenės institucijų veikimo, taip pat pasisakė organizaciniais, biuletenio leidimo ir kt. Bendruomenės vidaus gyvenimo reikalais.

LB Taryba nuoširdžiai dėkoja ją žodžiu bei raštu sveikinuslems šios sesijos proga, sesiją globojusioms LB Clevelando apylinkių valdyboms ir visiems prisidėjusiems prie jos pasisekimo.

LB TARYBOS PREZIDIUMAS

Specialūs Vienybės numeriai kolonijoms

Iki šių metų pabaigos vietoje specialaus delmantinio jubiliejaus numerio Vienybė yra numatytas atskirais priedais išleisti specialias laidas, skirtas įvairioms kolonijoms: Los Angeles, Chicago, Philadelphia, Naujosios Anglijos liet. kolonijoms, New Jersey ir kt. Šiuose gausiai iliustruotuose numeriuose bus plačiau apžvelgiama lietuvių veikla, organizacijų veikimas ir bendras kolonijos įnašas į Amerikos lietuvių kultūrinį lobyną.

Šiems specialiems kolonijų numeriams suredaguoti kviečiami ty vietovių Vienybės bendradarbiai ir korespondentai. Bet Vienybė tikisi, kad šiems numeriams išleisti talkins vietos bižneteriai, veikėjai, organizacijos, bei laikraščio skaitytojai.

Kolonijos numerį išleisus, Vienybė bus dėkinga jei ta

proga bus surengti pobūviai laikraščiu paremti.

Vienas iš pirmųjų mūsų bendradarbių, kuris pakvietas redaguoti Los Angeles ir Kalifornijai skirtą laidą, Vladas Bakūnas, praneša, kad savo darbą jau pradėjęs ir žadėjo paruošti tikrai įdomų priedą. Tikimės, kad su tokiu pat entuziazmu atsilieps ir kiti bendradarbiai iš įvairių miestų. Tokius atskirus priedus bus stengiamasi išleisti kiekvieno mėnesio pabaigoje.

Mes manome, kad tokių specialių numerių išleidimas suartins mus, Amerikos lietuvius, taip plačiai išsisklaidusius šioje šalyje, be to, išryškins asmenybes, kurios tikrai vertos dėmesio savo darbais lietuvių išlaikyti gyvą.

LEIDĖJAI

SPAUDOS SKILTYSE

Vakarų pasaulio ekonominėse tvirtovėse - Amerikoje ir Vakarų Europoje - gyvena šeštoji žmonijos dalis, kuri pagamina pusę plieno ir daro daugiau negu pusę (tris penktadalius) pasaulio prekybos. Šiuo metu tvirtovėse kinta santykiai, nes iškylo ir stiprėja Bendra Rinka, Žmonija, tartum, siūbuoja kokio tai milžiniška ekonominė banga, kuri palietė šėrų kainos kritimą New Yorko Wallstryte, paskatino Angliją greičiau stoti Rinkos nariu ir privertė diktatūrą Maskvoje ne tik prieš Rinką protestuoti, bet pakelti mėsos ir sviesto kainas. Banga stato klausimus: kas bus atetyje su Amerikos ekonomija? Ar pavyks anglams Rinkos nariu tapti? Kokio rimtumo žemės ūkio krizė Sovietijoje? Atrodo, kad Amerikos ekonomija pagrindinai sveika, nes gamyba siekia 550 milijonus dolerių, o bedarbių nuošimtis nukrito nuo 7 iki 5-1/2. Tačiau, manoma, ji nepakankamu spartumu vystosi atsiliepti visiems ateityje numatomiems uždaviniams. Angliją vargina galvosūkiš, ką daryti su Kanada, Australija ir kitais savo bendrais, kurie norėtų Rinkon atsinešti savo dabar turimas privilegijas. Diktatūrai Maskvoje, atrodo, anksčiau ar vėliau teks nukarpyti lėšas apsiginklavimams ir žyglams erdvėje, norint surasti kapitalų amžinai sergančiam žemės ūkiui (arba atsisaikyti nuo kolchozų, kaip Lenkija), nes pūdytų panaikiniamas, naujų varovų į kolchozus paskyrimas, ir mėsos bei sviesto pabranginimas, vargu ar žemės ūki iš krizės išves. Atsilikusieji kraštai jau klausia, kodėl Sovietija, po 45 metų komunizmo, duonos neturi, o kapitalistiniai Vakarai turi net perdaug?

NY Times

ANTRAS LAIŠKAS JONUI BERTAŠIUI

Gerbiamasis,

Pirmajame savo laiške š. m. gegužės 18 d. Vienybės 20 nr. prašiau Tamstą atšaukti kaltinimus arba juos įrodyti, paskelbiant pavardes asmens ar asmenų, kurių pasakymais remdamasis Tamsta skelbei, kad mano kelionės išlaidos pernai vykstant į Lietuvą apmokėtos iš sovietinių šaltinių.

Ryšium su tuo mano prašymu Tamsta paskelbei Naujienose keturis rašinius, kuriuose pasisavinai ir teisėjo ir prokuroro pareigas. Bet tokių teisių ir pareigų pasisavinimas neatleidžia Tamstos nuo pareigos arba atšaukti arba įrodyti tą teigimą.

Todėl dar kartą kviečiu tai padaryti iki birželio 30 (trisdešimtos) dienos imtinai. Priešingu atveju, reikalas bus tvarkomas per teismą.

SALOMĖJA NARKĖLIŪNAITĖ

Kun. Vaclovo Šarkos sukaktis

Salomėja Narkėliūnaitė

Anądien teko sužinoti, kad Vokietijoje gegužės pradžioje Hamburgo lietuviai kukliai atžymėjo savo kapeliono kun. Vaclovo Šarkos keturiasdešimt metų amžiaus sukaktį.

Man prisiminė, kad beveik lygiai prieš trejus metus, lankydamsi Vokietijoje, jo dėka turėjau progos pamatyti beveik visus stambesnius lietuvių gyvenamuosius centrus Šiaurės Vokietijoje.

Dabar važduotėje praslinko visi tie jo susitikimai su lietuviais, jo rūpestis ir sielojimas savo tautiečių padėtimi ir tolimesne ateitimi.

Ir vietoje sveikinimo sukaktvininkui nutariau pasidalinti apie jį šiomis mintimis.

KAS JO NEPAŽISTA!

Prisimenu, kai prieš tryliką metų vykau į Ameriką, tasai jaunas juodais garbanuotais plaukais kunigas buvo Bremene, Grohno pereinamoje stovykloje kapelionu. Kas gi neprisimena jo iš anų dienų, ypač tie, kuriems teko pro Grohną Amerikon keliauti!

Toki pat klausimą galima būtų ir dabar pastatyti; kas gi Šiaurės Vokietijoje, o ypač Hamburge, nepažįsta kun. Šarkos!

Jo pastoracinė sritis prasižėdė nuo Flensburgo pačioje Šiaurėje ir eina iki Goetinge no pietuose, ir nuo Lauenburgo rytuose pačioje sovietinės zonos pašonėje ji eina iki Bremeno į vakarus. Tai maždaug visa buvusi anglų zona.

Lietuvių Sielovados direktoriaus Tėvo A. Bernatonio jį paskirtas ir tos srities dekanu.

TRISKART BUVO "MIRĖS"

Apie kun. Šarką Vokietijoje eina plačiai garsas, kad jis per greitai važiuoja, ir beveik tikima, kad ir anais metais, kai jį automobilio katastrofoje buvo mirtinai sužeistas, pergreitas važiavimas buvęs kaltas.

Tada, kiek prisimenu, Amerikoje pasklido žinios, kad jis jau mirė ir Brooklyne jau mišias laikė už jo vėlę, o jo buvę bičiuliai galvojo apie aukų rinkimą jam paminklui pastatyti. Bet, kaip paaiškėjo,

paminklui skirti pinigai, puikiai pasitarnavo jam sveikti.

— Štai, šičia buvo mano ta nelaimė, — kai važiavome pro šalį, parodė kun. Šarka man tada tą vietą Geesthachto (netoli Hamburgo) miestelio gatvėje, kur jo automobilis susidūrė su sunkvežimiu, kai jis skubėjo laikyti pamaldų lietuviams Vasario 16 proga.

Papasakojau jam tada, kaip jį Amerikoje buvo paskelbę mirusiu, o jįsai tik juokėsi, dar pridurdamas, kad tai jau ne pirmas sykis. Esą, dar du kartus prieš tai panašiai buvę. Lietuvoje jo giminėms net kapas buvo parodytas, aiškinant, kad jis žuvęs partizanu.

Kaip ten bebūtų buvę, kun. Šarka dabar dar labai gyvas ir energingas, bet važiuodamas jau nelekia taip smarkiai, nors pagal jo reikalus, kiek jis jų turi sutvarkyti, jam reikėtų skraidyti, o ne automobiliu važinėti. Su vienu jo artimų bendradarbių kalbėdami, tada priėjome išvados, kad kun. Šarka daugiau laiko praleidžia prie automobilio vairo negu prie altoriaus.

IŠNAUDOJA LAIKĄ

Tačiau ir tas keliavimo laikas, kaip teko pastebėti, neleidžiamas niekais. Vieną kart teko būti liudininke, kai jįsai naktį rėžančių garsiai su kitais keleiviais kalbėjo.

Paprastai jis vienas nemėgsta važinėti. Jo mažame automobilyje, kuriame jis pats vos susirango su savo netrumpom kojom, niekad netruksta keleivių.

Tai jis veža motiną su anūkais aplankyti sūnaus, kas jam yra šiek tiek pakeliui, kai jis vyksta pamaldų laikyti kitos kolonijos lietuviams; tai jįsai veža koki mokslėivį, atostogom grįžtantį pas namiškius ir t. t. ir t. t.

Tai tik dalis kun. Šarkos rūpesčių ir darbų. O kiek jįsai triūšia, besirūpindamas įvairių minėjimų organizavimu, padėdamas mokslėiviams ir studentams, net redaguodamas vietos lietuvių informacinį biuletėnį.

Šalia grynai lietuviškų ryšių, kun. Šarka, mokėdamas pagrindines svetimas kalbas, turi progos susitikti ir su vo-

J. Mull-Muliolis (kairėje) ir A. J. Kasulaitis iš Clevelando vizito metu Vienybėje. Kaip buvo rašyta kiek anksčiau, J. Mull-Muliolis, senatoriaus Young rekomenduojamas į Subversive Activities Control Board.

J. N. Tysliavos nuotrauka

kiečiais bei kitais. Savo pažintis su svetimtiaučiais jįsai puikiai panaudoja Lietuvos reikalui.

LAIMINGAS TARP LIETUVIŲ

Su kun. Šarka nesu pažįstama iš pereinamosios Grohno stovyklos, kaip didžiuluma dy-pukų. Su juo esu pažįstama iš anų dienų Vilniuje, kai dar lenkų okupacijos laikais lankėme tą pačią Vytauto Didžiojo Gimnaziją, kai veikėmetose pačiose mokslėivų organizacijose ir kai pertraukų metu toje pačioje gimnazijos salėje kartais pasistumdavome, užvirus kovai tarp berniukų ir mergaičių.

"Šarkelė" (taip jį vadino-me) tada buvo viena klase jaunesnis už mane. Vėliau jis lankė kunigų seminariją Vilniuje, o baigė Vokietijoje ir Eichstæete buvo įšventintas kunigu 1946 m.

Kaip prieš trejus metus mačiau, jau jis buvo kiek žil-

stelėjęs, bet jis nėkiek nesijaudino; girdi, kiek jaunų žmonių nūdien be laiko pražįlsta — vieni nuo darbų, kiti nuo rūpesčių, tretį taip sau.

Galvoju, kad "Šarkelė" žilą plauką galvon varo jo darbai ir rūpesčiai lietuviams, su jų vargais ir bėdomis, ir dvasinėmis ir materialinėmis.

Kai prieš 13 metų, skrisdama Amerikon, klausiau, ką jįsai darys su savimi, kai vi-

si emigruoja, jis kalbėjo, kad norėtų kur nors dirbti tarp lietuvių. Kai po dešimt metų prieš trejus metus jį sutikau, jis spindinčiom akim aiškino, kaip jam patinka ir kaip jįsai laimingas būdamas tarp lietuvių.

Iš laiškų, ateinančių iš Vokietijos, atrodo, kad lygiai vienodai laimingas tarp lietuvių jįsai jaučiasi ir dabar.

Tad ir tolimesnės laimės jam!

Juozo Tysliavos "DABAR" rinktinė

BUS IŠLEISTA 1962 M. LAPKRIČIO MĖN.

Kaina 10 dol.

Juozo Tysliavos "DABAR" rinktinę galima išigyti tik iš anksto užsisakius, prisiunčiant 10 dol. šiuo adresu: V. Tysliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y.

Peinas iš "DABAR" rinktinės (jeigu jo bus) skiriamas Juozo Tysliavos poezijai ir kitiems jo raštams išleisti. Organizacijos ir mecenatai prašomi padėti aukomis.

Kun. Vaclovas Šarka (kairėje) tarp Lebenstedt-Salzgitter lietuvių, kuriems pamaldas laiko pirmąjį kiekvieno mėnesio sekmadienį.

TRAKŲ ŠTAI GARBINGA PILIS

Lietuvoje yra daug kultūros paminklų, kurie atskleidžia vertingą šaltinį tautos istorijai tyrinėti. Piliakalniuose, kelių sankryžose, paupiuose stūksojo pilys, kurios saugojo Lietuvos žemę nuo priešų.

Istorinių pilių Lietuvoje dabar nedaug išlikę. Vieni tėra tik pamatai, kitų tik mūrų griuvėsiai. Vienintelei Trakų piliiai šimtmečių eigoje pavyko palyginti gerai išlaikyti savo išvaizdą.

Važiuojant iš Vilniaus gražiais Panerlių kalnais, 27 kilometrai nuo sostinės yra Trakai, apsupti iš visų pusių žydrais ežerais. Vieta, kurioje išaugo Trakai, anksčiau buvo sala. Ilgainiui vietos gyventojai sąsiaurį užpylė žemėmis ir tuo būdu sudarė dirbtinį pusiasalį.

Trakai yra itin gražioje vietoje. Aplinkui mėlynuoja nenutrūkstama didelių ir mažų ežerų grandinė. Senovės laikais šios apylinkės buvo apaugusios nepraeinamais miškais. Ryšium su tuo ir pats Trakų miesto pavadinimas turi savo prasmę. Lietuviškai žodis "trakas" reiškia miške iškirstą vietą. Senovės kryžiuočių bei skandinavų kronikose ir lotynų kalba rašytuose dokumentuose Trakai buvo vadinami "Traken", "Trakin", "Tyrki" arba "Trocum" vardu.

Užsilikę padavimai sako, kad Didysis Lietuvos kunigaikštis Gediminas, įžymus karvedys ir Vilniaus miesto įkūrėjas, medžiodamas Trakų apylinkėse, pasirinko šią vietovę ne vien dėl jos žavingos geografinės padėties, bet svarbiausia strateginiais sumetimais. Jo sūnaus Kęstučio ir vaikaičio Vytauto laikais Trakai išaugo į galingą didžiųjų Lietuvos kunigaikščių sostinę. Šioji sostinė buvo plačiai pagarsėjusi Europoje tvirtomis

savo pilimis ir sunkiai prieinamomis vietovėmis. Trakai tapo mėgstama Lietuvos kunigaikščių poilsio vieta ir kartu begalinių jų žygių prieš besiveržiančius kryžiuočius atsparos punktu. Nėra Lietuvoje kitos vietos, kuri būtų iki mūsų dienų išlaikiusi tiek daug vertingų kultūros paminklų, kaip Trakai.

Vienas iš vaizdingiausių XIV - XV amžių užsilikusių Lietuvos architektūros paminklų yra Trakų pilies griuvėsiai. Tikrumoje, Trakuose yra dviejų pilių griuvėsiai: pirmieji - pusiasalyje, antrieji - Galvės ežero saloje. Pusiasalio pilis yra žymiai didesnė už salos pilį. Deja, pusiasalio pilies tėra išlikę tik sienų pėdsakai ir 5 bokštų griuvėsiai. Užsilikusiuose XV amžiaus dokumentuose pusiasalio pilis vadinama "didžiąja", o Galvės ežero pilis - "mažąja" pilimi.

Dažnai įvairiuose leidiniuose salos pilis painiojama su Senųjų Trakų pilimi ir pažymima, kad ji esanti Gedimino įkurta. O iš tikrųjų su Gedimino vardu tegali būti rišami tik Šenleji Trakai, apie 4 kilometrus į pietryčius nuo dabartinių Trakų, kur yra stovėjusi medinė pilis. Kęstutis įkūrė Naujuosius Trakus - "didžiąja" pusiasalio pilį, o Galvės ežero salo pilį statė Gedimino vaikaičiai, Kęstučio sūnus Vytautas. Iš užsilikusių dokumentų spėjama, kad Galvės ežero salos pilį Vytautas pastatė maždaug 1404 - 1407 metais.

Šiame rašinyje turima galvoje Vytauto statyta Trakų Galvės ežero salos pilis.

Galvės ežero salos pilis yra užėmusi visą salą, kuri turi apie hektarą ploto. Galingi mūrai, gynimosi bokštai bei kazematai sudaro ištiesią architektūros ansamblį. Salos pilies griuvėsiai palyginti su kitomis XIV - XV

TRAKŲ PILIS

Pelėsiiais ir kerpe apaugus aukštai,
Trakų štai garbinga pilis!
Jos aukštus valdovus užmigdė kapai,
O ji tebestovi dar vis.
Bet amžiai bėga, ir griūvančios sienos
Kas dieną nyksta, apleistos ir vienos! . .

Kad vėjas pakyla, ir drumzdžias vanduo,
Ir ežeras veržias platyn, -
Banga gena bangą, ir bokšto akmuo
Paplautas nuvirsta žemyn.
Taip griūva sienos, liūdnesnės kas dieną.
Graudindamos jautrią širdį ne vieną.

Pilie! Tu tiek amžių praleidai garsiai!
Ir tiek mums davei milžinį!
Tu Vytauto Didžio galybę matei,
Kad jojo tarp savo pulkų!
Kur tavo galia, garsi palikimais?
Kur ta senovė, brangi atminimais?

Nutilusios sienos, apleistos visų,
Be sargo, ginklų, be žmogaus!
Kiek primenat jūs man brangiausių laikų
Ant vieškelio amžių plataus!
Laikai brangiausi! Ar mums dar sugrįšite?
Ar vien minėsime, kaip savo jaunystę?

Kada tik keliu važiavau pro Trakus,
Man verkė iš skausmo širdis;
Gaili ašarėlė beplovė skruostus
Ir mėlynas temdė akis!
Ir veltui dvasią raminti norėjau,
Aplinkui vien tamsią naktį regėjau.

MAIRONIS

Taip apie Trakus rašė lietuvių tautos atgimimo dainius, kurio vardu Pasaulio Lietuvių Bendruomenė pavadino šiuos metus - šimtuosius nuo jo užgimimo.

Tą populiarių eilėraščių Maironis parašė 1905 metais. Nuo to laiko ir visiems laikams, turbūt, lietuvių sąmonėje ir pasiliks toks Trakų pilies vaizdas, kurį mums poetas skambiai surimavo, nežiūrint to, kad šiuo metu pats Trakų vaizdas yra taip pasikeitęs, jog nustebtų net ir pats Maironis, jei atsibustų.

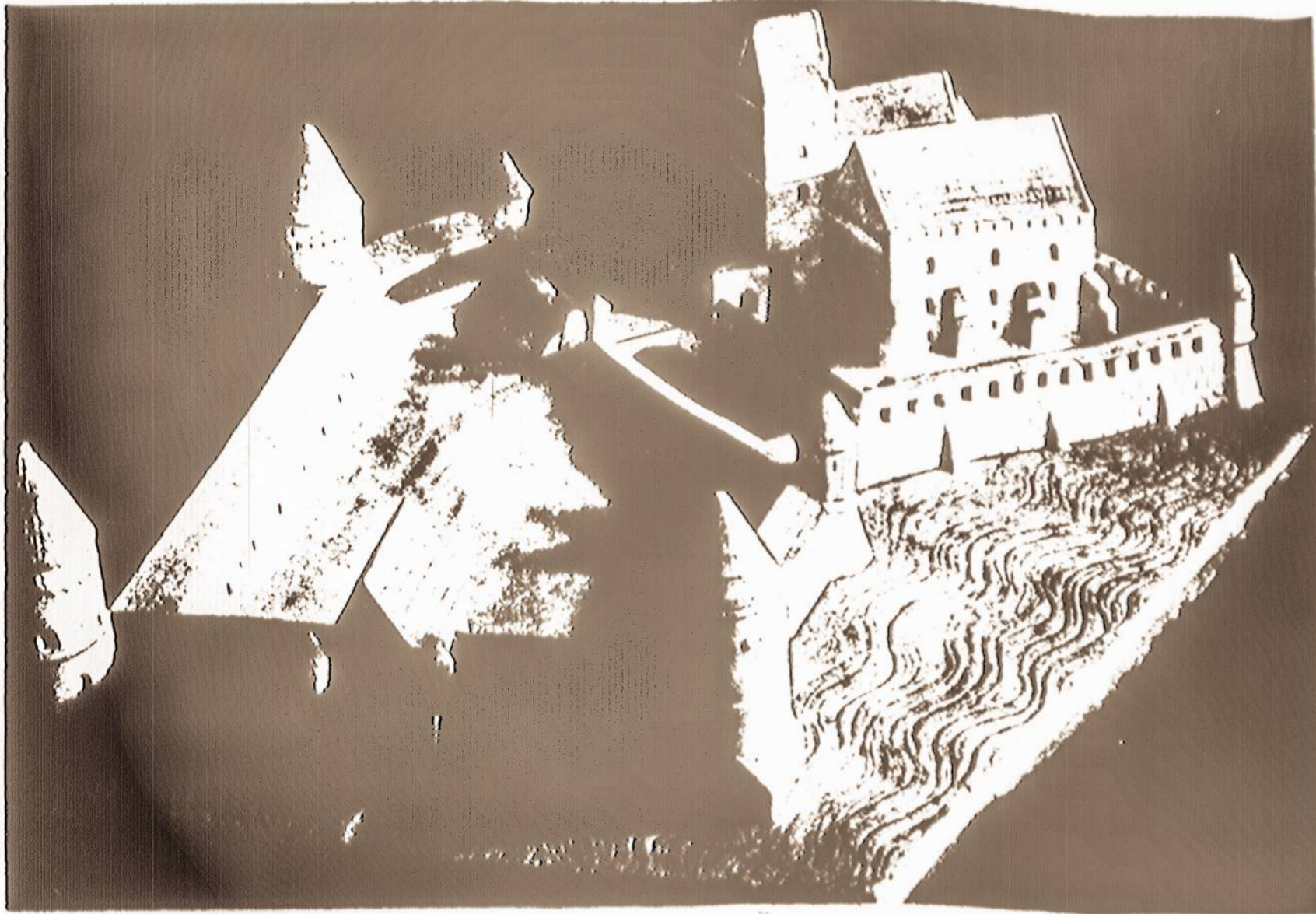
Ir jam, turbūt, kaip ir daugeliui lietuvių, kurie Lietuvoje mato pilį atstatytą, o užsieniuose mato jos vaizdus filmuose ar atvirukuose, pasidarytų gaila senosios pilies griuvėsių romantikos. Taip. "Pilis graži, didinga, bet tie griuvėsiai ir tasai Maironio eilėraščių" - kalba ne vienas lietuvis.

Taip atrodė centriniai pilies rūmai 1961 m. vasarą.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

VIENYBĖ, 1962 m. birželio 22 d.

Spėjamos Trakų pilies išvaizdos maketas.

amžių Lietuvoje užsilikusiomis pilimis yra geriau išlaikę pirmąją savo išvaizdą. Šimtmečių būvyje šią pilį mažiau palietė įvairios restauracijos bei perstatymai. Nežiūrint nuolatinių priešų puldinėjimų ir nepertraukiamų karų, ji nė karto nebuvo kryžiuočių sunaikinta. Galvės ežero salos pilis buvo vienintelė Lietuvos kunigaikštystėje vadintoji "vandens pilis". Pilies bokštai ir sienos stačiai kilo iš vandens, kurio paviršius prieš 500 metų buvo apie 1,8 metro aukštesnis, negu dabar. Šiai piliai ežero vanduo buvo natūrali gynimosi priemonė. Nei Lietuvoje, nei kaimyniniuose kraštuose tos rūšies pilių nerandama.

Tyrinėjant sunkias senovės lietuvių kovas ir strateginius gynimosi būdus, pilių istorijai mus nukelia į XV, XIV ir net į XIII šimtmečius, kada lietuvių tauta didvyriškai kovojo prieš kryžiuočių veržimąsi į Rytus. Tais laikais visas Nemuno žemupis buvo nustatytas pilimis, kurios sulaikydavo nuolatinius kryžiuočių antpuolius. Bet ilgainiui šios pilys nebegalėjo atlaikyti žymiai gausesnių ir geriau apsiginklavusių kryžiuočių puolimų. Jos buvo daug kartų sugadinamos ir vėl atstatomos. Iki mūsų laikų iš visos ellės panemūniais statytų pilių be išlikę tik pliki pilikalnai, tylūs žilos praeties liūdininkai. Trakų salos pilis yra vienintelė išimtis; palyginti su kitomis pilimis ji geriausiai išlaikė architektūrinę savo formą.

Šiandien sunku būtų tiksliai atsakyti, kaip Trakų pilis atrodė XV amžiaus pradžioje. Šiek tiek apie tai sužinome iš Flandrijos keliautojo Žilbero de Lanua aprašymo, kuris Trakuose lankėsi 1414 metais. Jis rašo: "Išvažiuodamas iš Vilniaus ir grįždamas į Prūsų, aš važiauvau per Lietuvos karalystę. Kely, kuriuo keliaujama, pirmiausia yra labai didelis miestas, vadinamas Trakai, su blogai pastatytais mediniais namais ir visai atviras (neaptvertas siena). Ten yra dvi pilys, viena labai sena, pastatyta iš medžio ir plūkto molio užtvoros. Senoji pilis yra pastatyta vienu šonu prie ežero kranto, kitu šonu ji stūksa visai sausumoje. Antroji pilis yra viduryje ežero atstu per patrankos šūvį nuo senosios. Ta pilis yra visai nauja, išmūryta iš plytų prancūzų pavyzdžiu."

Matyti, Flandrijos keliautojas, aprašydamas medinę pilį, turėjo galvoje medinį pastatą dabar vadinamame "Aukų kalne", kuris taip pat labai ryškiai matosi Makovskio graviūroje.

Trakų pilies pietryčių gynimosi bokštas.

Ši pilis, pasak keliautojo, buvusi nuo naujosios pilies atstu per patrankos šūvį; tai taip pat atitinka tiesą, nes tais laikais patrankos šaudė ne toliau, kaip 400 - 500 metrų. Naujoji pilis saloje, ežero viduryje, pastatyta 10 metų prieš apsilankant Žilbertui,

šiam keliautojui turėjo atrodyti kaip visiškai nauja.

Kad Trakuose buvo stipri ir gerai patrankomis apginkuota pilis, rodo ir Ragainės komturų 1409 metais rašytas kryžiuočių ordino maršalui pranešimas, kuriame sako-

Pilies apsiginklavimas

Iš šio vokiečių komturų laiško galima spręsti, kad Trakų pilis turėjusi būti itin didelė ir žymiai stipresnė už kitas Lietuvos pilies. Be savo nuolatinės įgulos, reikalui esant, ji lengvai galėjusi sutalpinti kitų pilių įgulos gynėjus.

Pilies apsiginklavimas — 15 patrankų, kurių tarpe būvusios net didžiosios — taip pat įsakmiai sako apie didelę Trakų pilies gynimosi jėgą, nes paprastai ano meto pilys turėjusios po 2 - 3 patrankas. Tik gerai apginkluotose, stipriose pilyse tebuvo laikoma po 8 - 12 patrankų.

Salos pilis, kaip kad ir pusiasalio pilis, sudėta iš dviejų dalių: netaisyklingo keturkampio pavidalo mūro sienų ir vidaus pilies, arba kunigaikščių rūmų. Paskesniais laikais, kai praėjo kryžiuočių įsiveržimo pavojus, iš pusiasalio į salos pilį, per vadinamąją Karaimų salą, buvo nutiestas tiltas. Buvusio tilto poliūs (raštabaslius) ir dabar galima pastebėti vandenyje.

Tilto gale buvo pilies vartai. Iš abiejų vartų pusių ir pilies šiaurės vakarų dalyje stovėjo trys dideli trijų aukštų gynimosi bokštai, kurių sienos buvo iki 3 metrų storio. Šie bokštai yra įdomūs savo pavidalu: apačioje jie keturkampiai, o viršuje apvalūs. Prie pilies mūrų, iš kiemo pusės, buvo dviejų aukštų kazematai, sandėliai, arklidės ir kiti-ūkio pastatai. Šiems pastatams kieme buvo pakankamai vietos, nes vienas kiemo mūras buvo apie 70 metrų, o antrasis apie 43 metrų ilgio.

Kunigaikščio rūmai nuo pilies kiemo buvo atskirti giliu 10 - 12 metrų pločio grioviu (fosa), per kurį taip pat buvo permestas nukeliamasis tiltas. Griovys (fosa) praveistas ne tiesiajį, bet lauztine kryptimi. Šią kryptį nusakė kunigaikščių gyvenamosios pilies padėtis ir jos pasukimas 45 laipsnio kampu pagrindinio pilies kiemo ašies atžvilgiu. Tuo būdu, gynimosi sumetimais, buvo numatytas mažesnis pilies fronto taikymo plotas. Keturi mažesni aštuonkampiai bokšteliai, išsikišę iš vakarinių ir šiaurinių pusių, saugojo kunigaikščių rūmus. Kunigaikščių rūmų priekyje stovėjo didžiulis kvadratinis 6 aukštų, apie 35 metrų aukščio bokštas. Šis dominuojantis bokštas (donžonas) būvęs ne tik gynimosi, bet kartu ir gyvenamasis bokštas. Jame buvo laikoma sargyba. Pro šį bokštą buvo galima patekti į kunigaikščių gyvenamuosius butus, kurie buvo įrengti antrajame pilies rūmų aukšte. Pirmajame aukšte gyveno dvariškiai. Pro bokštą buvo taip pat įėjimas į rūmų kiemą. Gyvenamųjų rūmų kieme pagal tris sienas ėjo medinės dviejų aukštų galerijos, kuriomis kunigaikščio šeima išeidavo pasivaikščioti.

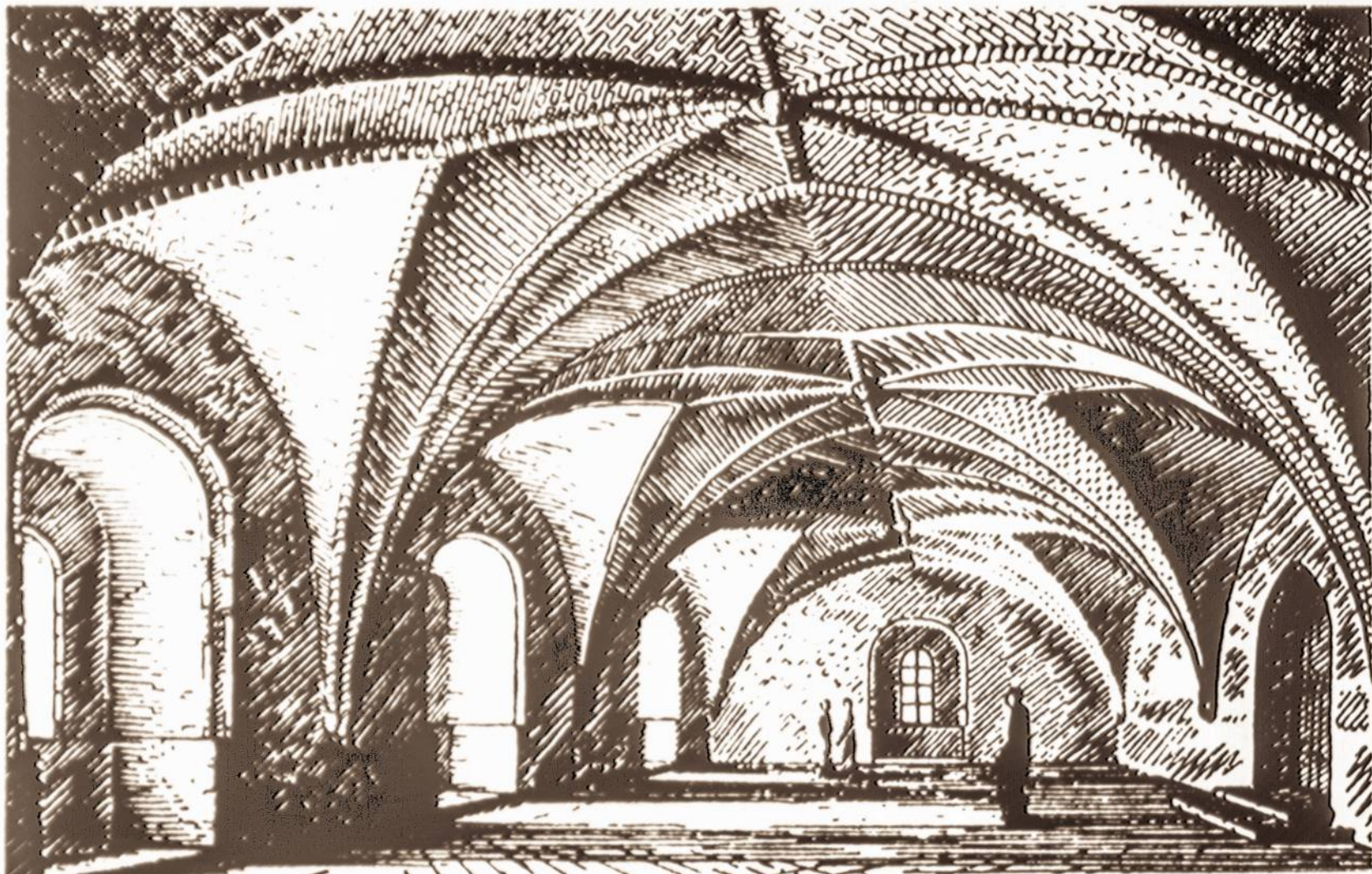
Nukelta j 8 psl.

Į pilį dabar galima patekti ir sausomis kojomis, ne tik laivėliu - du tiltai jungia dvi salas. S. Narkėliūnaitės nuotrauka, daryta 1961 m. vasarą.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

TRAKŲ ŠTAI GARBINGA PILIS...

Reprezentacinė salė Trakų pilyje. Piešinys plunksna.

Atkelta iš 7 psl.

Dešinėje antro aukšto pusėje buvo įrengta didžiulė reprezentacinė salė, perdengta gražiais kryžminiais-žvaigždiniais skliautais. Salė buvo iš dalies apšildoma pagrindiniu centriniu įkaitinto oro šildymu, iš virtuvių, kurios buvo įtaisytos rūsiuose, šiluma eido angomis po saulės grindimis ir tuo būdu jas šildydavo. Savotiškas šios rūšies "centrinis šildymas" yra vienintelis Lietuvoje, užsilikęs iš XV amžiaus iki mūsų laikų. Pilies salės sienos ir skliautai buvo išpuosti religinio ir pasaulietinio turinio freskomis, kurios dar XIX amžiaus pradžioje buvo matomos labai ryškiai. 1822 metais dailininkas V. Smokovskis užfiksavo Trakų pilyje užsilikusias freskas. Šiuo metu galima pastebėti tik jų pėdsakus.

Salos piliis turi itin daug gotiško stiliaus elementų, ypač langų viršaus užbaigime ir pilies skliautuose.

Trakų piliis, būdama viena stipriausiai ir geriausiai apginkluotų Vytauto laikais pilių, garsino kryžiuočių ordino vadus, kurie savo žygių metu ją dažniausiai aplenkė. Pagal atliktus tikslus matavimas salos pilies plotas turėjo 8 160 kv. m., sienų aukštis siekė 7 m., bokštų aukštis 16 m., sienų storis - 3,5 m. o pačios pilies gyvenamųjų patalpų plotas - apie 2,900 kv. m.

Vytauto laikais Trakai buvo viso krašto politinio ir kultūrinio gyvenimo centras. Anuo metu Trakus lankė žymieji tų laikų Europos asmenys. Čia buvo apsilankęs Maskvos kunigaikštis Vasilijus, Tverės ir Riazanės kunigaikštis, Romos imperatorius Zigmantas, Danijos, Čekijos ir Lenkijos karaliai, Graikijos imperatoriaus pasluntiniai ir daugelis kitų didikų.

Po Žalgirio kautynių Vytautas vis dažniau lankydavosi ir ilgiau būdavo Trakuose. Ypač jis čia mėgdavo praleisti vasarą. Vytautui mirus, (1430 X. 27), Trakai palapsniui pradeda nustoti politinės savo reikšmės. Kuri laiką juos bu-

vo užėmęs Jogailos brolis Svitrigaila.

1432 metais nugalėjęs Svitrigaila, Trakus užėmė Vytauto brolis Žygimantas. Atsipeikėjęs Svitrigaila pradėjo pulti Trakus. Miestas buvo sudegintas. Miesto gyventojų tarpe prasidėjo nepasitenkinimai. Žygimantas, mesdamas kaltę didikams dėl savo nepasisekimų, sugalvojo svarbesnius "kaltininkus" pašalinti nuo savo kelio. Šiam sumanymui įvykdyti, jis pasirinko Velykų Šventės, kurių metu numatė didikams sukviesti į piliį ir ten išžudyti. Tačiau didikai surengė sąmokslą prieš kunigaikštį viena savaitė anksčiau už Žygimanto numatytą terminą. Padedant kunigaikščio arklių prižiūrėtojui, slapta, nakties metu į piliį buvo atgabenti keli šimtai ginkluotų vyrų. 1440 m. Verbu sekmadienio rytą sąmokslininkai nužudė Trakų pilyje Žygimantą.

Didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu buvo paskelbtas antrasis Jogailos sūnus Kazimieras. 1444 m. Kazimieras patvirtino Trakams Magdeburgo miesto teises, kurios savo laiku buvo jiems suteiktos Vytauto. Trakai buvo priskirti prie didelių miestų.

Yra žinoma, kad 1477 m. Kazimieras Trakų pilyje iškilmingai priėmė Venecijos resp. ambasadorių Kanterinį, grįžtantį tuo metu iš Persijos. Vėliau Kanterinis labai nuoširdžiais žodžiais aprašė Trakų piliį ir vietos kunigaikščių papročius bei jų vaišingumą. Šis dokumentas yra labai vertingas, nes pavaizduoja kaip atrodė Trakų piliis XV amžiaus antroje pusėje.

Kazimierui mirus (1492), nuo XV amžiaus pabaigos Trakų piliis netenka politinės savo reikšmės. Didingos praeities pilyje buvo įrengtas kilmingiesiems asmenims savo rūšies "garbės kalėjimas". Tarp daugelių vietos ir užstento didikų šioje tvirtovėje buvo laikomas ir Kipčako ordos chanas Sach-Achmedas Viename pilies bokštų buvo įrengtas archyvas.

Neprižiūrima piliis pamažu pradeda irgti. Galutinai Trakai nustoja strateginės ir politi-

nės savo reikšmės XVII amžiaus viduryje, kai 1655 m. kovų metu Trakų piliis buvo smarkiai apgriauta. Nuo to laiko Trakų piliis, daugelio įvykių liudytoja, liko apleista, nebegyvenama.

Jos restauravimu negreit susirūpinta. Žymesni darbai atlikta lenkų okupacijos laikais. Bolševikų laikais piliis traukta į visasajunginės reikšmės architektūros paminklų sąrašą ir pradėta restauruoti. Architektūros reikalų valdyba išleido nemažai pinigų Trakų pilies tvarkymui. Savo metu už tai ir už kitų pilių restauravimą išbarė lietuvius ir pats Chruščiovas, kad jie leidžia pinigų "feodalinių pilių atstatymui".

Tačiau darbai dėl to nebuvo nutraukti Trakų pilyje, nors susilaikyta su restauravimo darbais kitose vietovėse. Mat, Trakų pilies reikalas buvo susijęs su nauju planu iš Trakų padaryti turistinį centrą, kad pats miestas ir net apylinkės gyventojai galėtų pasidaryti sau pragyvenimą iš turistų.

Trakai, kaip žinia, tiek žiemą, tiek vasarą gali būti lankytojams įdomūs. Ligšiol at-

PASIRODĖ "KALBOS KULTŪRA"

Lietuvių kalbos ir literatūros instituto kalbininkai Vilniuje pradėjo leisti serijinį "Kalbos kultūros" leidinį, skiriamą plačiai visuomenei.

Literatūrinės kalbos normos kinta ir negali nekisti. Gyvenimo raida, galima sakyti, kasdien pareikalauja žodžių naujoms sąvokoms ir reiškiniams pavadinti. Todėl kalba kasdien papildoma naujais žodžiais, naujais frazeologiniais junginiais, net sintaksinėmis konstrukcijomis. Smarki technikos, mechanizacijos ir automatizacijos procesų, visų mokslų raida reikalauja patikslinti senesnius ir mokamai kurti naujus terminus. Pasvarstyti šiuos atsirandančius dalykus, nustatyti jų literatūrinės normos - toks yra "Kalbos kultūros" uždavinys.

Pirmojo "Kalbos kultūros" sąsiuvinio gvildenamų klausimų ratas gana didelis. Čia rašoma sintaksės, stilistikos, vietovardžių transponavimo ir literatūrinę kalbą ir kitais klausimais. Daugelis straipsnių aktualūs ir nauji. Pavyzdžiui, Lietuvių stilistika, kaip mokslas, formuojasi tik pokario metais. O be stilistikos negali išsiversti joks žurnalistas ar literatas.

Leidinyje pallečiami kai kurie žodžių darybos bei kaltybos, atskirų žodžių ar jų junginių vartojimo klausimai.

Pirmajame šio leidinio sąsiuvinyje keliamas klausimas, jog reikia rimtai rūpintis literatūrinės šnekamosios kalbos ugdymu. Literatūrinės šnekamosios kalbos atsilikimas neigiamai paveiktų ir literatūrinę rašomąją kalbą. Čia didelės reikšmės turi kiekvieno kalbančiojo pastangos gražiai kalbėti, savikontroliuoti, savistaba.

Pirmajame "Kalbos kultūros" sąsiuvinyje naujai atsiradę kalbos faktai analizuojami Ch. Lemcheno, J. Paulionio, J. Paulausko, V. Urbučio straipsniuose. Terminų darybos klausimas ypač aktualus.

Daugelio straipsnių keltami dalykai stipriai argumentuoti, lygiavertį reiškinį priimtumas ar neprimtumas grindžiamas tarmių arba literatūrinės kalbos faktais.

Prel. Jonas Balkūnas perieitą sekmadienį buvo pagrindinis kalbėtojas prel. P. Juro šventėje, kuri parapičių surengta Lawrence, Mass. Tai buvo prel. Juro 70 m. amžiaus ir 40 m. kunigystės sukakties paminėjimas. Birželio 24 d. prel. Balkūnas dalyvaus tėvo Augustino (Sima navičiaus) primicijose Toronte, Kanadoje. Liepos 1 d. prelatas išskrenda dviem mėnesiam atostogų į Europą pasilsėti po darbų, sėkmingai užbaigus Maspetho par. bažnyčios statybą.

restauruoti centriniai pilies rūmai, o kazemate ir gynybiniuose bokštuose dar, kaip iš pranešimų spaudoje buvo galima patirti, tebevykdomi. Šiemet gegužės 1-ją minint, Trakų salos pilyje atidarytas muziejus, kuriame suburta visa archeologinė medžiaga, ypač iš kasinėjimų metu surinktos keramikos.

Tačiau, atrodo, istoriniam pilies veidui bus suteikta ir dabartinių laikų "dvasios". Pvz., senosios pilies menėse išdėstytos lietuvių skulptorių sukurtos Lenino, Micevičiaus-Kapsuko ir kt. skulptūros. Didžiojoje menėje yra naujausios spaudos, be to, ten

rodomi filmai apie "hitlerinius okupantus", "dvasiškių reakcingą veiklą ir buržuazinių nacionalistų žvėriškumą", kaip rašoma Tiesoje.

Visa tai turistams rodoma pačioje pilyje, o pačiame Trakų mieste, sename muziejiaus administraciniame pastate, turistai supažindinami su... "bolševikinės valdžios atkūrimu, sovietiniais partizanais ir pan.

Nežiūrint to, reikia manyti, kad pulti Trakų gamtą ir išpuodingai atrodančios pilies vaizdai nustelbs politinę dabartį, prisiminimų bangomis turistus nukeldami į istorinę Lietuvą.

Centrinė Trakų gatvė - priekyje šv. Jono Nepamuko koplytėlė.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

Agentūra siuntiniamis į Lietuvą ir kt kraštus.

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis

Prekes siunčiame ir per pašta

Martha & Peter Lisauskas

64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: Twining 4-8087

Algis Šalpus ir Marija Carrington Raynond susituokę birželio 2 d. Notre Dame bažnyčioje New Yorke. A. Šalpusas, baigęs Long Island universitetą, dabar studijas tęsia Columbia u-te, kur ruošia daktarą. Abudu jaunavedžiai studijuoja istoriją. Jaunoji Marija yra profesoriaus Irving W. Raynond dukterė. Vestuviniame pokylyje, įvykusiame jaunosios tėvų namuose New Yorke, dalyvavo iš lietuvių: Butkai, Bogai, dr. Vilčinskienė ir kt.

Posėdziavo Balfo direktoriai

BALFO direktoriai birželio 9 d. centro patalpose Brooklyne aptarė Lenkijos lietuvių šalpos ir vienuoliktą BALFO selmo reikalus.

Direktorių suvažiavimui, kuriame dalyvavo per 20 direktorių ar jų įgaliotinių, vadovavo pirm. kan. J. B. Končius, o sekretoriavo V. Barčiauskas.

Peržvelgus Lenkijos lietuvių šalpos darbą, ji nutarta ir toliau tęsti, o vienuoliktąjį BALFO seimą nutarta šaukti

Baltimorėje šiemet spalio 13 ir 14 dienomis.

BALFAs vien šiais metais pasiuntė Lenkijos lietuviams per 500 individualių siuntinių, kurių vertė siekė per 12,500. Direktoriams buvo parodyti 137 prašymai, gauti per pastutines kelias dienas. Čia pat, posėdžio metu, išsiųstas vienam direktorių iteikė 8 tik ką atėjusius oro paštu ir registruotus pagalbos prašymus iš Lenkijos.

Pirmą kartą BALFO seimas įvyks Baltimorėje, kur Balfo

veiklai puikiai vadovauja dr. E. Armonienė. Ji yra dešimtam seime rinkta Balfo direktorė ir ilgametė Balfo veikėja. Atvykdamą į direktorių suvažiavimą, ji atvežė ir baltimorietį auką — \$225.

Baltimorė, kuri tapo beveik JAV sostinės Washingtono priemiesčiu, Balfo seimui gal galės sutraukti ne tik lietuvių, bet ir šiaip daugiau aukštesniųjų svečių amerikiečių.

Izd. Vyt. Abraitis suvažiavimui pranešė, kad šiais 1962 metais iki birželio 1 d. Balfo centre buvo gauta \$29,304.62 pinigais ir per tą pat laiką išleista 36,131.48. Per tą pat laiką Balfas gavo arti ketvirtą milijoną svarų gėrybių, kurios buvo daugumoje pasiųstos Vokietijos lietuviams, be to, dar buvo išsiųsta į užsienius 636 individualūs siuntiniai.

Direktoriatas taip pat tarėsi ir šalpos koordinacijos reikalu, nes, atrodo, kad šalpa, ypač Lenkijoje, duplikuojama ar net multiplikuojama.

K. L. J.

LB Queens apylinkės valdybą sudaro: pirm. Jonas Budrys, vicepirm. Jonas Šlepetys, izd. adv. Clement A. Voketaitis, sekr. inž. Jurgis Zabelskis ir narys (spec. organizavimui ir verbavimui) inž. J. C. Baltus. Kontrolės komisijoje yra: Ignas Kazlauskas, Petras Žilionis, Antanas Sodaitis.

Metiniame susirinkime nutarta aprūpinti apylinkės viešas ir kolegijų bibliotekas Armonienės-Nasvyčio knyga.

Su ofseto spaudos darbais

KREIPKITĖS!

VIENYBĖ

Moderniskiausiomis mašinomis spaudai paruošiamos:

* BPOŠIŪROS * BIULETENIAI * KATALOGAI
* KNYGOS * ILIUSTRUOTOS PROGRAMOS IR KT.

Foto reprodukcijos

192 HIGHLAND BOULEVARD, BROOKLYN 7, N. Y.
Tel. AP 7-7257

Gyvenimas gamtoje

ANTANAS GRUZDYS

Pažinkime meškerojamas žuvis

LYDEKA — Northern Pike (Esox lucius) priklauso Esoxidae šeimai. Lietuvoje meškerojotojų labiausiai mėgiama žuvis. Meškere sugautas rekordinis dydis 46,6 kg, o 1904 m. Drivėtos ežere nušauta lydeka svėrė 76 kg. Amerikoje priskaitoma keturios lydekų rūšys: Redfin, Chain, Muskellunge ir Northern. Be to, jaunas lydekas vadinama mažybintai, Pikerel.

Lydeka yra plėšriausia gėlių vandenų žuvis, vadinama "upės vilku". Ji skiriasi nuo kitų žuvų ir tuo, kad turi labai geras akis ir puikiai mato vandenyje ir jo paviršiuje. Lydeka plūlygsta keturiakėm žuvis (Anableps, lot.), kurios turi dvi poras akių: viena pora žiūrėti vandenyje, kita pora virš vandens. Tačiau yra manoma, kad lydekos viena akis skirta žiūrėti vandenyje, kita — virš vandens. Lydekos kūnas pailgas, tamsiai žalsvos spalvos su šviesiais taškais, nugarinis pelekas arčiau uodegos virš analinio peleko. Snukis ilgas, paplotas, žiotys labai plačios, kurios pilnos aštrių ir smulkių dantų. Turėdama plačias žiotis lydeka gali praryti ne tik žuvis, bet ir mažesnius vandens paukščius, ančiukus, žasiukus ir t. t. Žinomas atsitikimas, kad 21 colio lydeka buvo prarijusi 11 colių, o ši pastaroji — 7 colių.

Lydeka neršia anksti pavasarį ir neršto metu nesimaitina. Po neršto pailsėjęs pasidaro labai raji ir gerai ima masalą iki birželio mėn. po to, pora mėnesių visai nustoją kibti ir rugsėjo mėn. vėl pradeda. Geriausias meškerojimo laikas ryte ar vakare, o apsiniaukusiam orui esant, visą dieną.

Geriausios meškerojimo vietos daubose, prie stačių krantų, tarp žolių, akmenų, po krūmais, užtauose, kur nežymūs sūkuriai, grįžtama srovė ribojasi su ramliu vandeniu.

Meškerojama plūdyne, vilktine, skrituliais, tačiau pagrindinis meškerojimas yra spiningas.

Masalas — gyvos žuvelės (gružlys, kuoja, karosas, šapalas ir kt. bus parašyta ir apie juos) rudenį — varlės.

Lydeką reikia stipriai užkirsti, nes jos nasrai sausi, kaulėti tokiu būdu sunkiai kabliukas įlenda. Užkirsta lydeka daro daug šuolių, vartosi, galvą purto, slepiasi po medžiais, tačiau greit nuvargsta.

Dėmėtoji lydeka — Muskellunge (esox masquinoug) yra didesnė už paprastąją lydeką (rekordinis dydis 69 svarai) yra plėšresnė, vadinama "upės tigras". Ji skiriasi tik kūno spalva; kūnas rusvos, daug tamsių taškų grupėmis eina nuo nugaros žemyn, tačiau reikia būti gerai įgudusiam, kad galima būtų atskirti nuo paprastos lydekos. Dėmėtoji lydeka savo gyvenimo būdu beveik nesiskiria nuo paprastos lydekos ir todėl tas pats meškerojimo būdas.

SAMAS — Old World Catfish (Silurus glanis) yra didžiausia gėlių vandenų plėšri žuvis. Lietuvoje buvo pagautas šamas svėręs 50 kg., tačiau Dunojuje pasitaiko sugauti iki 200 kg. Amerikoje šamų giminės — catfish, priskaitoma per 1200 rūšių. Vieni jų yra dideli iki 6 pėdų, kiti vos 2 colių.

Samo galva yra iš viršaus suplota, akys mažos, žiotys labai plačios, gerklėje daug dantų ir trumpas liežuvis. Viršutiniame žande turi pora ilgų ūsų, kuriuos šamas kraipdama vaizduoja kirmėlę ir tokiu būdu prisivilioja žuvis ir sugauna.

Apatiniame žande šamas turi dvi poras ūsų, jo kūnas yra be žvynų, slidus ir minkštas. Nugara tamsi, šonai dėmėti. Spalva keičiasi pagal amžių ir gyvenimo sąlygas. Amerikos vandenyse yra šamų, kurie turi aštrius kaip adatos dyglius ir kai vandens paukščiai, ypač pelikanai, juos nuryja, tada šamas pastato savo dyglius ir nužudo paukštį.

Egipte, Nylo upėje yra elektrinių šamų, kurie savo apsigynimui naudoja elektrines sroves.

Šamai gyvena giliose ramiose daubose, bet maisto ieško sekumose. Minta įvairiomis žuvis, vėžliais, moliuskomis, varlėmis, vandeniniais paukščiais, ryja vienas kitą, užpuola begeriančius vandenį šunis ir besimaudančius vaikus. Nors nepatvirtintomis žinjomis, tačiau buvo plačiai kalbama ir rašoma, kad Torine šamas yra prarijęs vaiką. Ir Lietuvoje panašių gandų buvo girdima. Samo amžius 30 metų ir yra labai gajus, gali be vandens išgyventi daug valandų.

Šamai meškerojami naktimis nuo kranto, masalas turi būti netoli dugno. Jis ima lėtai, užkirsti reikia stipriai, tačiau greit išvargsta ir lenvai išvelkamas.

Apie šamą lietuviškai šitaip dainuoja:

O! tu šamai, šamausi
kam tu gaudai mano žuvis...
mano žuvis tikrai viena,
o tu gaudai trečia diena.

Berlyno meškerojotojai...

Ant upės, skiriančios Rytų Berlyną nuo Vakarų, meškeroja du vokiečiai. Vakarinio kranto meškerojotojas traukia žuvį po žuvis, o rytinio nepajuda plūdyje.

Rytinio pakraščio meškerojotojas šaukia vakariniam: — Pasakyk, Friz, kodėl tu tiek daug sugavai o aš nė vienos?

— Todėl, kad Rytų Vokietijoje ir žuvis bijo išsižioti — atsakė Frizas.

GINTARAS

Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausias gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd, IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Po rimto darbo - smagios užbaigtuvės - trys graduantai pagerbti savo kolegų So. Orange, N. J., Zapasnikų rezidencijoje. Priekyje iš k. į d.: Zenonas Zapasnikas, baigęs Newark College of Engineering, kuris netrukus pradės dirbti ATT, Belleville, N. J., Aldona Skriptutė, baigusi Rutgers universitete biologiją ir chemiją BA laipsniu ir rudenį studijuojanti mediciną Women's College Philadelphiaje, ir Algimantas Liaugaudas, baigęs Newark College of Engineering elektro energijos srityje ir toliau dirbsiąs Bell Telephone Labs.

J. N. Tysliavos nuotrauka

Dr. A. Šapokos knyga "Vilnius of the Life of Lithuania" jau išėjo. Tai gražus ir labai svarbus tuo klausimu leidinys. Knyga dabar siuntinėjama prenumeratoriams ir iškliama šių dienų aukšties politikams. Kadangi tiražas leidinio yra tik du tūkstančiai, tai rinkoje ji pasirodys mažame skaičiuje. Ją išleido vilniečiai. Ją galima bus isigyti birželio 23 d. vilniečių rengiamose Joninėse. Jos įvyksta St. Catharines, Ont., birželio 23 d. Meriton Community Centre Hall. Meninei programai atlikti pakviestas New Jersey "Rūtos" ansamblis su Liudu Stuku kaip solistu. Akompanuos pianistas Aleksas Mrozinskas iš New Yorko.

Antanas Varnas, New Yorko demokratų partijos tautybių tykdomojo komiteto narys, partinės veiklos reikalais perėitęs savaitės pradžioje lankėsi Washingtone.

Kasdienos temomis

J. Parojus

Vaikščiodamas Brooklynė gražiais pavasario vakarais, sutinku tūkstančius praeivių: vieni jų šypsos, kiti skuba susirūpinę ir nemato nieko daugiau, tik savo rūpestį ir skubėjimą.

Jie eina, kovoja mintimis už būvį. Dauglausia senosios kartos ateiviai, atsivežę čia raumenis, geležinę tyrų laukų sveikatą, eina su ilgėmis, lyg ieškodami praeitų dienų, to aukstinio pavasario.

Matau, kaip senutė sulinkusi nuo metų, bėga kažkur toli, sako, prašys, kad parašytų laišką jos seseriai Tėvynėje.

Likimas taip lėmė, kad ji neturėjo progos išmokti skaityti ir rašyti. Tik apsuksesni tada mokėjo paskaityti iš Prūsų gabenamas knygas, o kitiems, anot Baranauško, "nei rašto, nei druko mums turėt neduoda."

Ir taip ji paskyrė pusę dienos, kad jai parašytų laišką, jog ji savo seseriai netrukus išsiunčia sluntinį. Sluntinys brangus, jo multas aukštas, bet senutė taupė, ir ji dabar su tuo pinigų miela atsisveikina, nes ji nori savo sesutei padėti - tai vienintelis jos dabar ryšis su ja.

Ir daug žinau tokių senučių ir senelių, kurie savo sunkiai uždirbtą ir sutaupyta pinigą skiria saviesiems Tėvynėje padėti.

Širdyje lenkiusi prieš juos visus, bet kaip skaudu pasida-

ro, kai pagalvoju, kad yra dar daug tokių, kuriems Tėvynės varpai seniai nutilę, kurių širdys užkietėjusios, kurie per šykštumą nemato nei saulės patekėjimo, nejaučia nei gamtos grožio, nei artimo meilės.

Ak, tie bankai! Jie užrišo akis, širdį. O juk ateis diena, kai reikės palikti ir tą gražų hamelį ir banko knygetes... Ir tada jau nematysi nei pavasario, nei saulės patekėjimo, nei gamtos grožio, jei ir labai norėtum...

Man su naujai bundančios gamtos garsais pasigrįsta balsas, ir aš jį visur girdžiu, kai tik matau ar sutinku lietuvi: padėkime, padėkime, ir dar kartą padėkime, jei tik kas galime savo broliams Tėvynėje.

Ir man tada pavasaris, man žiedai nekvepia ir negirdžiu paukščių čiulbėjimo, kai žinau, kad tokių kietaširdžių mūsų tarpe yra...

A. Noakaite-Čekienė, anksčiau ilgus metus vadovavusi New Yorko skaučių Neringos tuntui, o dabar su skautėmis dirbanti Providence, R. I., birželio 10 d. Simons College Bostonė igijo Master of Science titulą. Diplomo įteikimo iškilnėse dalyvavo būrelis lietuvių, ju tarpe ir jos tėvai, dr. E. Noakas su žmona iš New Yorko ir jos vyras dr. Čekas.

UŽDAVINYS DIDŽIOJO NEW YORKO LIETUVIAMS

Liepos 9 d. Newark, N. J. įvyksta Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 52-asis Seimas. Iš svarbesnių lietuvių kolonijų, iš visos Amerikos suvažiuoja žymūs lietuvių visuomenininkai, kurie priklauso įvairioms aktyviai veikiančioms organizacijoms ir, žinoma, svarbesnieji Susivienijimo darbuotojai. Tad didžiojo New Yorko lietuvių turės progos susitikti ir pabendrauti su artimais asmenimis, su kuriais brangu palaikyti artimus santykius.

Šias geras progas mūsų didmiesčio lietuvių galės turėti, jeigu jie dalyvaus gausiuose rengimuose, kurie suplanuoti SLA seimo metu. Pirmiausia tenka atkreipti lietuvių dėmesį į liepos 8 d. 7 val. vakare Newarko Lietuvių Klube - šv. Jurgio d. - jos salėje, seimo išvakarėse susipažinimo vakarą, kuri rengia jaunimas, vadovaujant žinomam sporto veikėjui A. Vakseliui.

Įvyks jaunų talentų konkursas, pasirodys jauni dainininkai, muzikai, literatai ir baleto šokėjai.

Šis pasirodymas tuo svarbus, kad pats jaunimas savo pasiryžimu įsijungia į bendrą kultūrinę veiklą ir jo pastangas būtina nuoširdžiai priimti ir visokeriopai palaikyti. Šis sumanymas tikrai gerai pavyks jeigu plačiąjį visuomenę jį parems, gausiai jame atsilankydamas. Dažnai girdim kaltinimus jaunimui, o dabar yra gera proga

A. S. Trečiokas, kuris vadovauja SLA 52 Seimo Rengimo K-jai.

paremti savanorišką jo pasirodymą.

Liepos 10 d. Newark, N. J. Robert Treat Hotel įvyksta seimo banketas, kuriame da-

lyvaus delegatų ir gausus būrys svečių. Tai vienas iškilmingiausių pažinimo vakarų, kuriame bus galima matyti žymiuosius lietuvių veikėjus ir su jais pabendrauti. Į banketą kviečiami visi lietuvių, visų laukiami ir bus nuoširdžiai priimti.

SLA 52 seimo Rengimo Komitetas, kuriam vadovauja visuomenininkas A. S. Trečiokas, suplanavo pasivažinėti į latvų aplink New Yorką. Tai įspūdinga išvyka, ypatinai, kad jos metu susidarys gera proga laisvai pasikalbėti su seimo delegatais ir žymiais veikėjais.

Reikia tikėtis, jog ir didžiojo New Yorko lietuvių, nors ir gyvena išsiskaldę, bet šiuo syk bus vieningi ir tinkamai pagerbs didžiausios lietuvių fraternalinės organizacijos šventę. J. TR.

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras
Salė susirinkimams
vestuvėms ir
pobūviam
Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suėjimams nemokamai
VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms
pramogoms. Geriausias lietuviškas
maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Philadelphijos 4-oji mokyklos mokiniai su savo mokytoja G. Maciūniene. - Vyt. Gruzdžio nuotrauka

THE

Tel. TAylor 7-9842

Arlington
Restaurant
385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.
Ona ir Jonas Valaičiai

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

Aną savaitę gavau laišką iš gero Vienybės bičiulio, chigagiečio John Jakubs - Jakubausko, rašytą iš Detroito. Jis tomis dienomis dalyvavo Amerikos drūtuolių suvažiavime - "svaros" (sunkumų) kilnojimo rungtynėse ir Mr. America rinkimuose.

Pats buvęs anksčiau neblagu imtyninku ir sunkiosios atletikos varžybų rengėju, čia jis lankėsi kaip stebėtojas. Jau pasiekęs pensininko amžiaus, Jakubs dar vis yra judrus ir nepraleidžia progų domėtis sportu, ypatingai sunkiąja atletika.

J. Jakubs nekarta lyg ir skundėsi, kodėl naujieji ateičiai nesidomi boksu, imtynėmis, sunkumų kilnojimui, bendru kūno lavinimu. Jis pažymėjo, kad anksčiau tos sporto šakos buvo pirmaujančios lietuvių tarpe ir plačiai žinomi lietuviai sportininkai, tų šakų specialistai, garsino lietuvių vardą.

Iš tiesų, pažvelgę į mūsų sporto klubų kultivuojamas sporto šakas ir varžybų programas, niekur nerandame sunkiosios atletikos šakų. Kazin, ar sunkioji atletika šių dienų lietuviams yra "persunki", ar kitos priežastys klūdo joms išsivystyti. Gal tik paprastas apsilėdimas ir nenoras ilgiau atsidėti intensyviam darbui? Norint išauginti stiprų ir raumeningą kūną, reikia atsakyti nemaža šiame krašte randamų malonumų, o tas šiomis dienomis nėra madoje. Todėl nepasilaptis, kad ir kitose sporto šakose pas mus reiškiasi beveik tik mokyklinio ar studentinio amžiaus jaunuoliai, kurie spindi jaunyste ir energija. Bet po metų kitų ir jų galvosena pasikeičia.

Vienu naujų pasaulio rekordininkų yra rusas Vladi-

mir Trusenov, kuris numetė diską rekordiniu atstumu - 61 m. 64 cm. (202 pėdas 2-3/4 colio). Tai, be abejo, yra ir naujasis Sov. Sąjungos rekordas. Mums ši rungtis yra įdomi tuo, kad iki šių metų pavasario Sov. Sąjungos disko metimo rekordas priklausė lietuviai A. Baltušnikui (57.93 m). Tuomet iš kauniečio rekordą paveržė K. Buchanov su 59.47 m pasekme. Iki šiol disko metime vyravo amerikiečiai - A. Orteris ir J. Silvesteris. Pirmasis su 61.10 m., antrasis - 60.72 m, bet labai netikėtai juos abu nūnūgė prieš kelis metus mažai žinomas rusas. Šioje sporto šakoje naujasis pasaulio rekordininkas turės sunkią kovą su amerikiečiais JAV - Sov. Sąjungos lengv. atletikos susitikime liepos 21 - 22 d. d. Kalifornijoje.

Beje, A. Baltušniko žvaigždė jau atrodo užgeso ir jo šio sezono geriausia pasekmė tebėra tik 53.68 m. Ji ši sezoną pralenkė kitas lietuvis - V. Jaras su 54.15 m.

Kalbant apie lengv. atletiką, pažūrėkime, kaip stovėjo lietuviai savo 1961 metų pasiekimais pasaulio sportininkų tarpe. Štai, A. Baltušnikas disko metime eina septintuoju (57.93 m), A. Stančiūtė ieties metime - dešimtają 53.18 m (įdomu pažymėti, kad prieš kelis metus buvusi pasaulio rekordininkė užėmė tik 36-ją vietą), A. Vaupšas šuolyje į tolį - 12-sis (7.75) A. Varanauskas rutulio stūmimo - 15-sis (18.05 m), V. Jaras disko metime -- 17 (56.26 m).

Tai visi lietuviai, kurie praėjusiais metais pajėgė įsirikiuoti į 2 pirmuosius geriausiųjų pasaulio lengvaatletų dešimtukus 1961 m. Šiemet neatrodo, kad lietuviai padarys pažangą.

IEŠKOMI

Bush, Elizabeth Mrs., gyvenusi 8521 85th St., Woodhaven, N. Y.

Jančaras, George (Yancaras), gyvenęs Glen Lyon, Pa. Jucfus, Jonas iš Balandžių km., Gaurės vl., Tauratės ap. gyveno Philadelphia, Pa.

Lazauninkas, Paul, gyvenęs 431 West Mahanoy Ave., Mahanoy City, Pa.

Malinauskas, Ant. ir Povilas, iš Utenų km. prie Smilgių.

Markūnas, Joseph, gyvenęs 1110 E. 169th St., Cleveland, Ohio.

Mockutė, Ona, jos motinos mergautinė pavardė Jučiūtė, gyveno Philadelphia, Pa.

Petraitis, Jonas, Juliaus sūnus, gimęs 1890 m. kovo 12 d., Gaurės vl., Tauragės ap.

Rašimas (Arasimas), Česlovas ir Viktoras, Telesforo sūnus, Amerikoje pakeltę pavardę į Arasimas.

Silvestravičienė, Marijona (Silvester, Mary), Simo dukterė, jos vyras Jonas, sūnus Jonas ir Viktoras, gyveno 21 Irving St., Bristol, Conn.,

Tumavičius, B. A., gyvenęs 126-132 Call Street, Forest Hills, Boston, Mass.

Zvingelienė, Marijona, gyv. 639 Lombard St., Baltimore, Md.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti: Consulate General of Lithuania, 41 W. 82nd St., New York 24, N. Y.

Parduodama

Paterson, N. J. (Eastside), 3 šeimynų 6-6-3 dideli kambariai kiekviename bute. Atskiras garinis apšildymas. Viskas modernu. Labai geros pajamos. Liga verčia savininką parduoti žema kaina. Mes turime puikų vienos šeimos namą parduoti su 8 kambariais. Pilnai apstatytas. Švarus ir gerai užlaikytas. Galima naudoti kaip 2 šeimynų namas ar isnuomojami kambariai. Geras pirkiny. Turime daugiau gerų pirkimų. Telefonuokite mums - Randall Realty, Paterson, N. J., šiuo numeriu: Mulberry 4-1512 iki 8 val. vak. Atdara sekmad.

Jonas Jakubs-Jakubauskas, vienybietis, neseniai buvo pagerbtas Chicagos Dariaus ir Girėno Posto. Kaip Amerikos Legiono ilgametis narys, J. Jakubs gavo pažymėjamą ir tos organizacijos auksinį ženklą. Buv. karo veteranas, J. Jakubs Amerikos Legiono nariu yra išbuvęs 40 metų.

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y. Telefonas: Vlrgrina 3-3544

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE BROOKLYN 11, N. Y. Tel. EVergreen 7-2089

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY 1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA. Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS) 1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA. Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y. KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS) 423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y. KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON 660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y. NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius 410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y. Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ISNUOMOJA AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y. Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

VISOS PREKĖS IŠPARDUODAMOS

ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y. Telefonas: Vlrgrina 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas Any car - Any age driver ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y. Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

VIENYBĖ

Vienybės birželio 15 d. numeris neišėjo dėl technišku kliūčių ir dėl persiorganizavimo Juozą N. Tysliavą išleidžiant karinei tarnybai.

Aleksis Rannit, kaip oficialus delegatas iš JAV, išvyko į Stockholmą dalyvauti Pen Club kongrese. Vėliau jisai Yale universiteto bibliotekos reikalais ilgesnį laiką paleis Helsinkyje, Suomijoje, kur jis suomių rašytojų draugijos yra pakviestas skaityti paskaitą.

Plk. J. Šlepetys, LVS Ramovės New Yorke pirmininkas ir žurnalo Kario redaktorius Z. Raulinaitis gegužės 26 - 27 d. dalyvavo Lietuvių Veteranų Sgos visuotiniame atstovų suvažiavime Chicagoje. J. Šlepetys birželio 2 - 3 dd. dalyvavo JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos 2-je sesijoje Clevelande. Birželio 21 d. Šlepetys išvyko į Europą, kur aplankys savo dukterį Birutę ir žentą inž. A. Venskų, gyvenančius Paryžiuje. Į New Yorką sugrįš liepos 2 d.

Vytautas Svalbonas, Vienybės skaitytojų A. ir B. Svalbonų sūnus, sėkmingai baigė Cooper Union Engineering College ir nuo rudens New York University gilins studijas magistro ir daktaro laipsniams civilinės inžinerijos srityje. Dabar jis su draugais poros mėnesių kelionėje lanko žymesnes JAV ir Kanados vietas.

Julius Maldutis, Jr., Vilmos ir Juliaus Maldučių sūnus, gyv. Lake Ronkonkoma, birželio 5 d. Columbia universitete įgijo ekonomijos magistro laipsnį.

Dr. Eugenijus Noakas, korp. Neo-Lituanijos New Yorke valdybos narys, birželio 10 d. dalyvavo Bostono neolituanių finis semestrui šventėje ir ta proga pasitarė su bostoniečiais dėl Neo-Lituanijos vasaros stovyklos. Ji įvyks J. Kapočiaus Osterville Manor vasarvietėje Cape Cod nuo rugp. 25 iki rugšėjo 3 d. Tikimasi, kad į stovyklą gausiai suplauks jaunieji neolituaniai.

Dailininkas A. Rūkštelė (kairėje) su žmona ir dail. Česlova Janušu Vienybės sodyboje. Dešinėje - red. S. Narkėliūnaitė. Dail. A. Rūkštelė su žmona buvo atvykęs atostogų į New Yorką ir viešėjo pas Verą ir Česlovą Janušus. Šiuo metu Rūkštelė rengiasi savo sukaktuvinei parodai, kuri šį rudenį įvyks Chicagos Jaunimo centre. Tai bus 30 metų sukaktis nuo jo pirmosios parodos, įvykusios 1932 m. Toje parodoje bus apie 50 paveikslų, jų tarpe eilė dabar naujai kuriamų, aktualiom temom, kaip pvz., "XX amžiaus garbė ir gėda", "Išvartymas iš bažnyčios", "Nuosmūgio maršas", "Judo pabučiavimas" ir kt. biblinėm temom, pritaikytom lietuviškai tikrovei. Perna surengęs savo kūrinių parodas Baltimorėje ir Philadelphijoje, šiemet dailininkas yra pakviestas į Worcester, Mass. ir Waterbury, Conn. Su New Yorku dar nesutarta dėl datos.

Juozo N. Tysliavos nuotrauka

Iršulė Pacevičienė, vadovavusi Moterų Vienybės baliaus programai su buv. draugijos pirm. P. Šimėniene (dešinėje) ir žinomum veikėju New Yorke J. Sirusu. J. N. Tysliavos nuotr.

IŠLEIDŽIAMAS KARINEI TARNYBAI

Birželio 28 d. Vienybė išleisdžia savo kolektyvo narį - Juozą N. Tysliavą savanoriu karinei tarnybai JAV armijoje.

Kadangi Juozas N. Tysliava neužlgo būtų buvęs šaukiamas atlikti karinę prievolę, tai jis nutarė į armiją stoti savanoriu, eidamas savo tėvo keliu, buv. Lietuvos kariuomenės savanorio kūrėjo, ir

Juozas N. Tysliava

savo dėdės A. Vaivados, savanorio JAV karininko, kuris II Pasaulinio karo metu, Amerikai karliaujant su Vokietija, generolo Pattono apdovanotas "Legion of Merit", o karui baigiantis, ne vieną Lietuvį, dabar gyvenantį Amerikoje, išlaisvinęs iš načių kacetų.

Juozas N. Tysliava jau keletą metų Vienybėje dirbo kaip fotografas, vakarais lankdamas City College, kur studijavo inžineriją, o nuo perėly metų lapkričio mėn. su motina tapo ir Vienybės leidėju. Atlikęs karinę prievolę, jisai ir vėl sugrįš į Vienybę ir toliau tęs studijas savo profesijoje.

Dr. Regina Saldaitienė, dantistė, liepos 1 d. išvyksta dviejų savaičių atostogų ir jos kabinetas (88-24 85th St. Woodhavene, L. I.) bus uždarytas iki liepos 16 d.

Kap. Vaclovas Alksninis prašo patikslinti, kad jis Memorial Day parade dalyvavo, bet nevadovavo Dariaus ir Girėno postui, kaip buvo pranešta Vienybėje. Postui vadovavo kap. P. Jurgėla.

Bendras vaizdas iš Moterų Vienybės pavasario baliaus, įvykusio Maspetho Lietuvių Piliėčių klube. Baliaus buvo sėkmingas, dalyvavo daug svečių. Buvo šokių konkursas. J. N. Tysliavos nuotrauka

ŠIAME NUMERYJE:

- MES - V. Širvydas 1 ir 4 psl.
- LIETUVIAI VEIKIA
- BIRŽELI MINEDAMI 1 psl.
- LIET. KALIFORNIJOJ 2 psl.
- V. Bakūnas
- LIET. CHICAGOJE 3 psl.
- ŠEŠTAD. MOKYKLA 3 psl.
- BALTIMORĖJE
- KA NUTARĖ 4 psl.
- LB TARYBA
- TRAKŲ ŠTAI 6, 7, 8 psl.
- GARBINGA PILIS
- KUNIGO VACLOVO 5 psl.
- ŠARKOS SUKAKTIS
- GYVENIMAS 9 psl.
- GAMTOJE - A. Gruzdy
- BALFO DIREKTORIAI 9 psl.
- KASDIENOS TEMOMIS 10 pl.
- J. Parolis
- SPORTINĖS NUOTR. 11 pl.
- E. Šulaitis